

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 18.

Kisszentmiklósi tüzérek hősiessége.

Megsebesült a német császár sógora.

Tíz napos harc Párisért.

Mai számunk főbb közleményei:

**Aradiak levelei a harcte-
rekről.****Békés Hollandiából — há-
borus Aradig.****Hős közkatonák.****Aradmegyei katona az
orosz seregben.****Páris urai.****Változások a német sere-
gek vezetésében.****Az orosz zsidó katona.****Hadseregünk veszteségei.****A Földközi flotta akcióra
készül.****A megvívhatatlan vár be-
vétele.**

A terített asztal.

Arad, szeptember 17.

Nemcsak a harcra jutott embe-
rek ösztöneit, érzését, természetét for-
málja át hihetetlen erővel a háboru
tüze. Szelid, hajlandósága, minden
vérontástól irtózó, csöndes polgári
élethez szokott emberekből fékezhetet-
lenül tör ki a vágy, hogy minél több-
nek pusztítsa ki az életét azok közül,
a kik együttvéve a mi ellenségeinket
jelentik; hogy minél többnek testi
épsége, ereje csorbuljon meg azok so-
raiban, akiknek előnyomulása, sikere
a mi veszedelmünket hozhatja. Har-
colni: annyit jelent ez, hogy ne tö-
rődjünk a magunk életének biztonsá-
gával, ne tekintsük szentnek a ve-
lünk szemben állók életét, egy célért
törtetni előre: győzni.

Az itthon maradottakban is ha-
sonló változás esik. Megszűnik ben-
nünk az emberi irgalom, elvész az
életnek tisztelete: az árulókkal szem-
ben. És olyanok is, akik más idők-
ben minden halálbüntetésnek elvi el-
lenségei, akik a rablógyilkos számára
is sokalják büntetésül az élettől, a
legfőbb és legelemibb emberi jogtól
való megfosztást: azok is a többiek-
kel együtt helyeslik és elégtétellel fo-
gadják a szigorú ítéleteket, amelyek
kellő erővel és az elrettentés borzalmas-
ságával sujtottak le a délvidéki haza-
árulók fő-kolomposaira.

Hazaárulás: ezt a förtelmes, ret-
tentő bünt se tudtuk azelőtt igazán
elképzelnünk, ezt is a háboru tette előt-
tünk szemléltetővé. Lelkünk fölhá-
borodásában most már tudjuk, mit
tesz az; jómódu emberek, akik a
béke idején ennek az országnak min-
den áldását, kulturáját, gazdasági elő-
nyeit élvezték, a kiket se jogaikban,
se keresetükben, se szabadságukban
senki meg nem zavart, a kikkel test-
véri egyetértésben egyeztetünk élni,
ennek az országnak polgárai fényje-
lekkel csalogatják ellenünk, kato-

náinkra és a gyanútlan polgári lakos-
ságra az ellenséget; a kik kivilágított
ablakokkal és terített asztalokkal vár-
ják az ellenséget, a mely a mi esa-
pataink pusztulása árán akart volna
ehhez a megvendégeléshez jutni.

Alávalóbb, irtózatossabb gazság
nincs az ilyennél. A nemzetiségi moz-
galmaknak nincs ehhez a legcseké-
lyebb közössége. Mi a békében példá-
ját adtuk annak, hogy milyen har-
móniában, nyugodt közösségben élünk
a nemzetiségekkel. A háboru pedig
ragyogó példáját adta annak, hogy a
nemzetiségek mennyire egybeforrad-
tak, mennyire összeolvadtak a haza
szeretetében, hogy milyen egyforma
önfeláldozással, elszántsággal és hősi
öntudattal küzdenek egymás mellett,
egymásért, valamennyiünk közös ha-
zájáért a háboruban.

A fényjelek és a terített asztalok
sötét alakjai azonban az apagyilkos-
sok lelki elvetemültségéhez jutottak.
Ha rajonganak az ellenségünkért:
miért nem lódultak át hozzájuk, miért
nem cserélték föl a magyarországi
jólétet és civilizációt a szerbiai pi-
szokkal és durvasággal? Ennyi tisz-
tesség nem volt bennük; nekünk a
testvért hazudták és a veszély idején
orgyilkot akarnak belénk döfni.

Igen, kegyetlen és megbélyegző,
gyors és elrettentő legyen a megtorlás,
amely az árulókat éri. Az országnak
pedig nem kell röstelkedni és ag-
gódni azon, hogy árulók akadnak.
Aljas, eltévelyedett emberek minden
nemzetben akadnak és akadtak. Az ő
ocsmánységükért nem szabad általá-
nosítani, aminthogy nem is vállalhat
még gondolatban se közösséget velük
az országnak akármely lakója, aki-
ben a tisztesség szikrája él. Az áru-
lók miatt nem nekünk, hanem az el-
lenségünknek kell szégyenkezni. Or-
gyilkosokat neveltek és fegyverezel

föl ellenünk: most pedig hazaárulók ocsmányosságainak segítségével akar-
nak boldogulni ott, ahol becsületes,
nyílt harcban nem tudnak sikereket
elérni. A büntető igazság egyszerre
két oldalon is érvényesült: ott érte
az árulók terített asztalai felé siető
óhes szerb katonákat a legnagyobb
vereség, ahol az árulókat a szegény-
halál.

Hadseregünk veszteségei.

12. veszteség lajstrom.

(Magyarazat a rövidítésekhez: a név után
következik a rangfokozat, a csapat, az alosztály, a
születési vagy illetőségi hely és év. Az adatok
több helyen hiányoznak. A gyakrabban előforduló
rövidítések: mh. = meghalt. sb. = megsebesült.
fog. = hadifogoly. Lanwr. = Landwehr (osztrák
honvéd), gy. e. = gyalogezred, száz. = század,
tart. = tartalékos, póttart. = póttartalékos, gyal.
= gyalogos.

Legénység:

(Folytatás.)

Bunca József gyal., 64. gy. e. sb. — Bur-
ger Márton gyal., 23. gy. e. 3. száz., sb. —
Burghardt György szakv., 4. gy. e. 13. száz.,
sb. — Burián Albert gyal., 38. gy. e. 3. száz.,
sb. — Burlea János szkv., 64. gy. e., sb. —
Burnagy Zsigmond szkv., 23. gy. e. 1. száz.,
sb. — Buschek Adolf gyal., 94. gy. e. 7. száz.,
sb. — Buschek Ferenc, 29. gy. had. eg. int.,
mh. — Buszay Gyula gyal., 23. gy. e. 7. száz.,
sb. — Butterer Flórián gyal., 23. gy. e. 11.
száz. mh. — Buzse Demeter gyal., 64. gyal. e.
mh.

Cakalo Stojan őrv., 69. gy. e. 15. száz.,
sb. — Candrou Demeter tizedes, 64. gy. e.
so. — Celio Griso tizedes, 96. gy. e. 13. száz.,
mh. — Cernocky Gottlieb szkv., 3. gy.
e. 4. száz., sb. — Cernohous Gottlieb gyal., 94.
gy. e. 16. száz., sb. — Cserny Antal pü. főlv.,
mh. — Cserny Vencel gyal., 94. gy. e. 2.
száz., sb. — Cserny Vencel kurtós, 94. gy. e.
3. száz., sb. — Cerny Vilmos szkv., 94. gy. e.
7. száz., sb. — Cerva Kamil gyal., 94. gy. e. 2.
száz., sb. — Cervak Alajos szkv., 94. gy. e. 14.
sz., mh. — Cervinka Károly őrv., 94. gy. e. 13.
sz., sb. — Chalupa Ferenc gy., 49. gy. e. 10. sz.,
sb. — Chimeczak Antal gyal., 58. gy. e. 13.
száz., sb. — Chladny József gyal., 32. gy. e.
4. fő., sb. — Chlumsky Vince pótt., 94. gy. e.
13. száz. sb. — Chomiak Bronislaw pótt., 58.
gy. e. sb. — Cihak József gyal., 94. gy. e. 11.
száz., mh. — Cimpean János gyal., 64. gy. e.,
sb. — Cimrman Emil őrv., 94. gy. e. 3. száz.,
sb. — Cincasin Demeter csendőrv., mh. —
Claudius József gyal., 23. gy. e. 3. száz., sb. —
Coric Risto szek., 47. hadoszt., sb. — Csabai
István gyal., 38. gy. e. sb. — Csajkovic János
őrv., 72. gy. e. 5. száz. sb. — Csáki Sándor
tizedes, 38. gy. e. 16. száz., mh. — Csako
János gyal., 51. gy. e. sb. — Csardás Éliás
gyal., 32. gy. e. 1. száz., sb. — Csauth Mihály
tizedes, 32. gy. e. 8. száz., sb. — Cséfkó Má-
tyás gyal., 38. gy. e. 15. száz., sb. — Cseliko-
vits Miklós gyal., 23. gy. e. 7. száz., sb. —
Cser László tizedes, 38. gy. e. 8. száz., mh.
— Cseri József gyal., 32. gy. e. 5. száz., sb.
— Csernic István gyal., 52. gy. e. 9. száz. sb.
— Csib István őrv., 64. gy. e. so. — Csihalik
László gyal., 38. gy. e., sb. — Csik Antal
kurtós, 38. gy. e. 15. száz., mh. — Csillo
Sándor gyal., 38. gy. e. 2. száz. sb. — Csint-
tan Péter gyal., 23. gy. e. 9. száz. sb. — Csi-
szár József gyal., 44. gy. e. 10. száz. sb. —
Csizsász János gyal., 23. gy. e. 5. száz. sb. —
Csizsai János őrv., 38. gy. e. 5. száz. sb. —
Csitowazky János gyal., 23. gy. e. 4. száz. sb.
— Csöke Ignác gyal., 23. gy. e. 4. száz. sb. —
Csonka Vendel gyal., 44. gy. e. 15. száz. sb.
— Csonkos János gyal., 38. gy. e. sb. — Cson-
tos József őrv., 32. gy. e. 1. száz. sb. —
Csorba Márton 23. gy. e. 4. száz. sb. — Csor-
ba András gyal., 23. gy. e. 5. száz., sb. —
Csorba Simon gyal., 38. gy. e. 16. száz. sb. —
Csordás Sándor gyal., 38. gy. e. 5. száz. mh. —
Csordás Flore gyal., 51. gy. e. sb. — Csordás
Péter gyal., 32. gy. e. 6. száz. sb. — Csorka

János gyal., 51. gy. e. sb. — Csukás Imre
gyal., 38. gy. e. 2. száz., sb. — Csulits Károly
gyal., 23. gy. e. törzs. sb. — Cveterznik Antal
gyal., 87. gy. e. 16. század, sb. — Czebe
László tizedes 23. gy. e. 7. száz. sb. — Cze-
kus János gyal., 38. gy. e. 5. száz. sb. —
Czernak Pál gyalogos, 32. gy. e. 16. szá-
zad, sb. — Cziegelmayer Ferenc őrvezető,
32. gy. e. 1. száz. sb. — Czier Antal gyal., 5.
gy. e., sb. — Csillag őrv., 84. gy. e. 13. száz.,
sb. — Czinczl István gyal., 5. gy. e. 8. száz.,
sb. — Czinkózi Géza őrv., 38. gy. e. sb. —
Czinna János gyal., 23. gy. e. 11. száz., sb. —
Czinner János gyal., 38. gy. e. 5. száz. sb. —
Czinszky József őrv., 32. gy. e. 11. száz. sb. —
Czismadia Károly gyal., 31. gy. e. sb. —
Czizle János szkv., 51. gy. e., sb. — Czorn Jó-
zsef gyal., 23. gy. e. gépog., sb.

Daam Mátyás gyal., 23. gy. e. 8. sz. sb. —
Dénes Albion gyal., 64. gy. e., sb. — Dani Jó-
zsef gyal., 94. gy. e. 3. száz. mh. — Danner
Rupert tizedes, 84. gy. e. 16. száz., sb. — Dá-
vid Márton őrv., 38. gy. e. sb. — Dazs Tran-
dafir gyal., 64. gy. e., sb. — Deák gyal., 32.
gy. e. 15. száz., sb. — Deák Mihály pótt., 32.
gy. e., 12. száz. sb. — Deák István gyal., 44.
gy. e. 11. száz., sb. — Dede Fr. gyal., 94.
gy. e. 14. száz. sb. — Dajan János gyal., 64.
gy. e., sb. — Dejanovic Simo gyal., 96. gy. e.
16. század, megsebesült. — Dajsak Hrvo
gyalogos, 58. gyalogezred 13. század, sebesült.
— Damény Vilmos gyal., 32. gy. e. 2. száz.,
sb. — Demic Janko gyal., 96. gy. e. 13. száz.,
sb. — Dér Ferenc őrv., 38. gy. e. 1. száz., sb.
— Deutsch Ferenc gyal., 32. gy. e. 5. száz.,
sb. — Deutsch József gyal., 32. gy. e. 5. száz.,
sb. — Deutsch Lajos gyal., 23. gy. e. 1. száz.,
sb. — Devic Mátyás gyal., 96. gy. e. 15. száz.,
sb. — Diakun Demeter kurtós, 58. gy. e. 15.
száz., sb. — Diamand Arpad póttart., 32. gy.
e. 10. száz., sb. — Diamand Sámuel tizedes,
58. gy. e. 13. száz., sb. — Disnye Demeter
őrv., 64. gy. e., sb. — Dichler János tizedes,
49. gy. e. 9. száz., sb. — Dicku Dániel gyal.,
61. gy. e. 4. száz., mh. — Diefenbach Oszkár
gyal., 49. gy. e. 12. száz., sb. — Dienes Mihály
gyal., 38. gy. e., sb. — Dienstl Alajos gyal.,
24. Landwr. gy. e. 10. száz., sb. — Diosner
Antal póttart., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Dim-
mer Ferenc szakaszv., 94. gy. e. 16. száz., sb.
— Dimmer Rezső kurtós, 94. gy. e. 16. száz.,
sb. — Dmytrovic Antal gyal., 58. gy. e. 16.
száz., sb. — Dobrinic Janko póttart., 96. gy. e.
16. száz., sb. — Dobyval Ferenc őrv., 94. gy.
e. 1. száz., sb. — Dociak Demeter gyal., 58.
gy. e. 13. száz. sb. — Dömös Sándor tizedes,
52. gy. e. 10. száz. sb. — Dörder Vencel gyal.,
94. gy. e. 15. száz. sb. — Doge János gyal.,
23. gy. e. 13. száz. sb. — Doka György gyal.,
38. gy. e. mh. — Dolacki Jankó gyal., 96.
gy. e. 15. száz. sb. — Doll Alfréd szakaszv.,
84. gy. e. 15. száz. sb. — Dollmann Lipót
gyal., 49. gy. e. 9. száz. sb. — Donat Jó-
zsef póttart., 94. gy. e. 3. száz. sb. — Donner
Lipót gyal., 84. gy. e. 13. száz. mh. — Dorzi
Gábor gyal., 32. gy. e. 10. száz. sb. — Dose
Hermegild gyal., 87. gy. e. 16. száz. sb. —
Doulik József 29. gy. e. hadgészségügyi int.
mh. — Dowhan Oaufrius gyal., 80. gy. e. sb.
— Dragosaljovic Nikolaj tizedes 96. gy. e. 14.
száz. sb. — Drogen János tizedes 64. gy. e.
sb. — Dresar Josip tizedes 96. gy. e. 14. száz.
sb. — Dressler Ignác őrv. 23. gy. e. 3. száz.
sb. — Dressler Adolf gyal., 94. gy. e. 1. sz.
sb. — Dressler Alajos gyal., 94. gy. e. 2. száz.
sb. — Dressler Antal gyal., 94. gy. e. 16. száz.
mh. — Dressler Emil póttart., 94. gy. e. 13.
század sb. — Dressler Raimund 94. gy. e. 12.
száz. sb. — Drganz Vlado szakaszv., 96. gy. e.
13. száz., sb. — Drobina György gyal., 23.
gy. e. 7. száz., sb. — Drobina Pál gyal., 23.
gy. e. 3. száz. sb. — Drohomirecki Mihály
gyal., 58. gy. e. 16. száz. sb. — Drozdik Pál
gyal., 32. gy. e. 7. száz. sb. — Drucker Lajos
gyal., 49. gy. e. 12. száz., sb. — Drvar Mátyás
gyal., 23. gy. e. 5. száz., sb. — Duchek Emil
tizedes, 94. gy. e. 10. száz., sb. — Ducho Ká-
roly póttart., 94. gy. e. 13. száz. sb. — Ducho
Vencel póttart., 94. gy. e. 9. száz., sb. — Du-
dás Imre gyal., 23. gy. e. 6. száz., mh. —
Duder Antal gyal., 49. gy. e. 9. száz., sb. —
Duhony János gyal., 32. gy. e. 5. száz. sb. —
Dujan Josip gyal., 96. gy. e. 16. száz., sb. —
Dujmanovic Suljo gyal., 45. gy. e. 8. száz.,
sb. — Dujmovits István tizedes, 23. gy. e. 4.

száz., mh. — Dumireassza Danie pótt., 64. gy.
e., sb. — Dunst János tizedes, 4. gy. e. 16.
száz., sb. — Dusnoki Sándor gyal., 38. gy. e.,
sb. — Duty Vencel póttart., 94. gy. e. 5. száz.
sb. — Dworzak Hermann póttart., 42. gy. e.
törzs. sb. — Dworacek József őrv., 23. gy. e.
3. száz. sb. — Dzióba Péter gyal., 58. gy. e.
13. száz. sb. — Dzsida Mátyás gyal., 23. gy. e.
5. száz., sb.

Ebert József őrv., egészségügyi int., mh.
Ebert Rezső őrv., 32. gy. e. 10. száz. sb. —
Ebl Mihály gyal., 4. gy. e. 16. száz., sb. —
Eckert-Károly pótt., 94. gy. e. 5. száz. sb. —
Eckert Pál gyal., 23. gy. e. 13. száz., sb. —
Eder János gyal., 23. gy. e. 15. száz. sb. —
Edl János pótt., 23. gy. e. 15. száz., sb. —
Edlinger Lipót tizedes, 49. gy. e. 12. száz., sb.
— Ehrentraut Ernő Henrik gyal., 94. gy. e. 13.
száz., sb. — Ehrlich Ferenc póttart., 94. gy. e.
16. száz., sb. — Eichler Adolf tizedes, 94. gy.
e. 10. száz., sb. — Eichler Vencel szakaszv.,
94. gy. e. 3. száz., sb. — Eifrid Bertalan gyal.,
23. gy. e. 7. száz., sb. — Eifrid Márton őrv.,
23. gy. e. 2. száz., sb. — Eigner Károly tizedes,
32. gy. e. 14. száz., sb. — Einwiller István,
23. gy. e. 15. száz., sb. — Eisengraben József
póttart., 49. gy. e. 9. száz., sb. — Eitler József
tizedes, 32. gy. e. 11. száz., sb. — Egető
György gyal., 23. gy. e. 6. száz., sb. — Ekert
Ferenc gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Elek
Tamás gyal., 86. gy. e., mh. — Elstaer Antal
szakaszv., 94. gy. e. 9. száz., sb. — Elstaer
Ferenc Antal gyal., 94. gy. e. 2. száz., sb. —
Elstner József gyal., 94. gy. e. 10. száz., sb. —
Elstner István gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. —
Engelmann Henrik dobos, 94. gy. e. 16. száz.,
sb. — Enslcin Lajos tizedes, 32. gy. e. 14.
száz., sb. — Erman Rezső tizedes, 94. gy. e.
13. száz., sb. — Erdélyi György gyal., 23. gy.
e. 12. száz., sb. — Erős Ferenc egy éves önk.,
32. gy. e. 14. száz., sb. — Erős Lajos tizedes,
38. gy. e. 3. száz., sb. — Elesszin Viadimir
gyal., 23. gy. e. 7. száz., sb. — Eller Vendel
gyal., 44. gy. e. 6. száz., sb.

Fábián István gyal., 38. gy. e., mh. —
Fábián István őrv., 38. gy. e. 1. száz., sb. —
Fabianac János gyal., 96. gy. e. 16. száz., sb.
— Faddi József szkv., 38. gy. e. 5. száz., sb.
— Faller Miksa gyal., 94. gy. e. 15. száz., sb.
— Faidt Jeremiás gyal., 44. gy. e. 8. száz.,
sb. — Fally Lipót tizedes, 49. gy. e. 9. száz.,
sb. — Fankl Nándor tizedes, 84. gy. e. 14. száz.,
mh. — Faragó Dénes gyal., 38. gy. e. 2. száz.,
sb. — Farkas Antal gyal., 23. gy. e. 5. száz.,
sb. — Farkas Ignác gyal., 23. gy. e. 7. száz.,
sb. — Farkas János gyal., 38. gy. e. 5. száz.,
sb. — Farkas József gyal., 38. gy. e. 1. száz.,
sb. — Farkas István őrv., 38. gy. e., mh. —
Farkas Zoltán dr. egy éves önk. őrv., 23. gy. e.
8. száz., sb. — Farsky László gyal., 94. gy. e.
16. száz., mh. — Fat Simon gyal., 23. gy. e.
14. száz., mh. — Faustmann Rezső gyal., 94.
gy. e. 13. száz., sb. — Fazekas István gyal.,
38. gy. e. sb. — Fechler Ernő tizedes, 94. gy.
e. 9. száz., sb. — Fecske Ferenc tizedes, 38.
gy. e. 13. száz., sb. — Fegyverneki Benő
szk., 32. gy. e. 11. száz., sb. — Fehér Sándor
gyal., 32. gy. e. 16. száz., sb. — Feigl Ferenc
tizedes, 23. gy. e. 13. száz., sb. — Feistner Jó-
zsef gy., 94. gy. e. 1. sz., sb. — Feistner Károly
94. gy. e. 16. sz., sb. — Faix gy. 94. gy. e. 2. sz.,
sb. — Feix Emil pótt., 94. gy. e. 14. száz.,
sb. — Feix József gyal., 94. gy. e. 4. száz.,
sb. — Feix Oszkár szakaszv., 94. gy. e. 8.
száz. sb. — Feix Walter póttart., 94. gy. e. 3.
száz. sb. — Fejes György gyal., 44. gy. e. 15.
száz., sb. — Fekete Sándor őrv., 38. gy. e. 8.
száz. sb. — Fekete János tizedes, 32. gy. e.
14. száz. sb. — Fekete János őrv., 32. gy. e.
14. száz., sb. — Fekete Márkus gyal., 38.
gy. e. 13. száz., sb. — Fekete István gyal., 38.
gy. e. 5. száz., mh. — Feknyós Mihály őrv.,
23. gy. e. 8. száz. sb. — Feldberger Leó egy
éves önkéntes tizedes, 94. gy. e. 16. száz. mh.
— Fenyves András gyal., 23. gy. e. 8. száz., sb.
— Ferencz Károly gyal., 38. gy. e. 16. száz.,
sb. — Ferencz Győző gyal., 23. gy. e. 1. száz.
sb. — Foren János gyal., 64. gy. e. mh. —
Fertner Miksa Frigyes póttart., 49. gy. e. 9.
száz., sb. — Festő János Flóra gyal., 51. gy.
e., sb. — Fidlör József tizedes, 94. gy. e.
7. száz., sb. — Fiegl József gyal., 49. gya-
logezred géposztály, sb. — Fieszl Sebes-
tyén gyal., 32. gy. e. 1. száz., sb. — Fikar
Ferenc tüz., 9. táb. tüz. e. 3. száz. sb. — Fila

Ignác őrv., 3. gy. e. 1. száz. sb. — Filipoi őrm. 32. gy. e. 15. száz. sb. — Filiposik Pál gyal., 51. gy. e. sb. — Finke Ferenc József gyal., 94. gy. e. 16. száz. sb. — Finke Reinhold őrv., 94. gy. e. 15. száz. sb. — Fint Ferenc gyal., 32. gy. e. 16. száz. sb. — Firány György gyal., 23. gy. e. gépo., sb. — Fischer Artur gyal., 32. gy. e. 16. száz. sb. — Fischer Ferenc őrv., 94. gy. e. 14. száz. sb. — Fischer János tizedes, 23. gy. e. 2. száz. mh. — Fischer János őrm. 49. gy. e. 9. század, sb. — Fischer József gyalogos, 94. gy. e. 2. század, sb.

Flach Sándor őrv., 23. gy. e. 12. sz. mh. — Flaacker Vilmos őrv., 94. gy. e. 16. száz. mh. — Flanderka Antal gyal., 94. gy. e. 15. száz. sb. — Flanderka Jaroslav gyal., 94. gy. e. 14. száz. sb. — Flechl Károly gyal., 84. gy. e. 14. száz. mh. — Fleck József pött., 94. gy. e. 3. száz. mh. — Fleischer Ferenc őrm., 23. gy. e. 4. század, sb. — Fleisch Ignác gyalogos, 23. gy. e. 12. század, sb. — Fleischmann gyalogos, 24. Ldwr. gy. e. 10. század, sb. — Fűs József gyalogos, 87. gy. e. 15. száz. sb. — Floka János gyal., 31. gy. e. mh. — Florian József tiz., 94. gy. e., 4. száz. sb. — Fodor Imre őrv., 37. gy. e. 16. száz. sb. — Fodor Bálint, 44. gy. e. 8. száz. mh. — Fröhlich gyal., 24. Ldwr. gy. e. 6. száz. sb. — Földváry Baudek gyal., 72. gy. e. 5. száz. sb. — Förster Ferenc gyal., 94. gy. e. 13. száz. sb. — Förster József gyal., 94. gy. e. 16. száz. sb. — Förster Vilmos gyal., 94. gy. e. 13. száz. sb. — Föszer István szkv., 38. gy. e. mh. — Földi gyal., 32. gy. e. 15. száz. sb. — Foltin Aladár gyal., 33. gy. e. 12. száz. sb. — Fonyadt György őrv., 72. gy. e. 6. száz. sb. — Fonia János pött., 52. gy. e. 3. száz. sb. — Fernetran Mátyás pött., 23. gy. e. 5. száz. sb. — Fotuima I. Iván gyal., 58. gy. e. 16. száz. sb. — Fotuima II. Iván gyal., 58. gy. e. 16. sz. sb. — Frank Dezső tizedes, 72. gy. e. 6. száz. sb. — Frank János egy éves önk. tizedes, 38. gy. e. 2. száz. sb. — Francia József őrv., 23. gy. e. 5. száz. meghalt. — Frankovic Iván gyalogos, 96. gyalogezred, 13. század, meghalt. — Franzusz Antal, 23. gy. e. 7. száz. mh. — Freiburg Albert tizedes, 94. gy. e. 16. száz. sb. — Freisling Károly gyal., 49. gy. e. 12. száz. sb. — Frenzel Alfréd gyal., 94. gy. e. 1. száz. sb. — Frenzel Hugó gyal., 94. gy. e. 14. száz. mh. — Freppon János őrv., 23. gy. e. 3. száz. sb. — Freudenthaler József gyal., 49. gy. e. 10. száz. sb. — Friedmann, Henrik gyal., 32. gy. e. 13. száz. sb. — Friedrich Albert szakaszv., 94. gy. e. 2. száz. mh. — Friedrich Alajos gyal., 94. gy. e. 15. száz. sb. — Friedrich Reinhard 94. gy. e. 13. száz. sb. — Friedrich Vincenz gyal., 94. gy. e. 2. száz. sb. — Frina Győző szakaszv., 85. gy. e., mh. — Frömter Adolf tizedes, 94. gy. e. 14. száz. mh. — Frosch Frigyes szakaszv., 84. gy. e. 16. száz. sb. — Frost Ferenc pöttart., 94. gy. e. 6. száz. sb. — Frybort Károly tizedes, 21. Ldwr. ágyus e. 1. száz. sb. — Fuchs Ede gyal., 32. gy. e. 11. száz. sb. — Fuchs Erhard tizedes, 94. gy. e. 10. száz. sb. — Fuchs Péter gyal., 32. gy. e. 5. száz. sb. — Fucik János gyal., 24. Ldwr. gy. e. 11. század, sb. — Führer János gyal. 49. gy. e. 12. száz. sb. — Füle Miklós gyal. 32. gy. e. 13. száz. sb. — Fűles gyal. 32. gy. e. 15. száz. sb. — Fűrbacher Ferenc pöttart. 94. gy. e. 3. száz. sb. — Fürst Nándor gyal. 49. gy. e. 12. száz. sb. — Funke Antal pöttart. 94. gy. e. 4. száz. sb. — Funke Emil gyal. 94. gy. e. 8. száz. sb. — Funke Gyula szakaszv. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Furka Ferenc tizedes 64. gy. e. sb. — Furovi József őrv. 64. gy. e. mh. — Furovi Mózes gyal. 64. gy. e. sb. — Futó József gyal. 44. gy. e. 15. száz. sb. — Futschik Walter gyal. 94. gy. e. 12. sz. fog.

Gábril Antal őrv. 44. gy. e. 12. száz. sb. — Gaesal Mihály gyal. 32. gy. e. gépo. sb. — Gártner Adolf tizedes 94. gy. e. 12. száz. sb. — Gaiswinkler gyal. 94. gy. e. 13. száz. sb. — Gájanos Tamás gyal. 23. gy. e. 10. száz. mh. — Gajdi Sándor gyal. 46. gy. e. 12. száz. sb. — Gál Ferenc szakaszv. 23. gy. e. 7. száz. sb. — Gál Ferenc őrv. 32. gy. e. 12. száz. sb. — Gál Mihály gyal. 32. gy. e. 13. száz. sb. — Gál Péter gyal. 23. gy. e. 2. száz. sb. — Gál István gyal. 23. gy. e. 12. száz. sb. — Galabár Gyula gyal. 44. gy. e. 14. száz. sb. — Galamb Ferenc gy. 38. gy. e. 8. sz. sb. — Galamb

József gyalogos 38. gy. e. sebesült. — Ganyu Ilek gyalogos 5. gy. e. 7. száz. sb. — Garabos József gyal. 44. gy. e. 13. száz. sb. — Garai József tizedes, 32. gy. e. 16. száz. sb. — Gattermann Gyula tizedes 94. gy. e. 16. száz. mh. — Gatti Márton gyal. 23. gy. e. 8. száz. sb. — Gauseh Ferenc gyal. 49. gy. e. 10. száz. sb. — Gazdag János gyal. 38. gy. e. 8. száz. mh. — Geisler Gyula gyal. 94. gy. e. 7. sz. sb. — Gelány Márton gyal. 23. gy. e. 11. száz. sb. — Gelb Sándor pöttartalékos 32. gy. e. 14. sz. sb. — Gallér Lőrinc gyalogos 32. gy. e. 2. sz. mh. — Genáhl Ferenc pöttartalékos 23. gy. e. 9. sz. sb. — Genal Pál tizedes 23. gy. e. 1. sz. sb. — Gerebenes Illés gyal. 51. gy. e. sb. — Gergely Mihály gyal. 32. gy. e. 13. száz. sb. — Gergoric Antal gyal. 87. gy. e. 15. száz. sb. — Gerlecz István gyal. 44. gy. e. 16. sz. sb. — Gerlich Ferenc gyal. 84. gy. e. 15. száz. sb. — Gerlner József gyal. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Gieber János gyal. 23. gy. e. 1. száz. sb. — Gieth János tizedes 44. gy. e. 6. száz. sb. — Gilany Miklós tizedes 23. gy. e. 3. sz. sb. — Gillich József gyal. 38. gy. e. 1. száz. sb. — Ginal Antal tizedes 5. gy. e. 8. száz. sb. — Ginszka György gyal. 51. gy. e. sb. — Ginter Károly őrv., 94. gy. e. 16. száz. sb. — Ginther Vince gyal. 94. gy. e. 16. száz. sb. — Ginzler Gusztáv gyal. 94. gy. e. 2. száz. sb. — Girboan György gyal. 51. gy. e. sb. — Giszinger János gyal. 23. gy. e. 2. száz. sb. — Giszinger Gáspár gyal. 23. gy. e. 1. száz. sb. — Giankovic Jovan tizedes 96. gy. e. 13. száz. sb. — Gjud Miklós gyal. 96. gy. e. 13. száz. sb. — Gjunjila István dobos 96. gy. e. 14. sz. sb. — Gjurgjina György gyal. 13. száz. sb.

Glad Matija pöttartalékos 96. gy. e. 13. sz. sb. — Glasel József szakaszvezető 84. gy. e. 13. száz. sb. — Glaser Antal pöttartalékos 94. gy. e. 14. száz. sb. — Glaser József pöttartalékos 32. gy. e. 18. száz. sb. — Glaser Henrik gyal. 94. gy. e. 2. száz. sb. — Glasl Antal gyal. 84. gy. e. 16. száz. sb. — Glocer Antal őrv., 23. gy. e. 12. száz. sb. — Gnoiner Antal 84. gy. e. 15. száz. sb. — Godor István gyalogos 32. gyalogezr. 5. száz. sb. — Godze Mihály gyal. 5. gy. e. 7. század. sb. — Godzo Minály gyal. 5. gy. e. 7. száz. sb. — Göcze Géza pöttart. 72. gy. e. 6. száz. sb. — Görner Hermann pöttart. 94. gy. e. 6. száz. sb. — Götzke Pál gyal. 38. gy. e. 7. száz. sb. — Götzinger József pöttart. 49. gy. e. 9. sz. mh. — Gold Bagelbart gyal. 24. Ldwr. gy. e. sb. — Goldbach Ferenc tizedes, 94. gy. e. 16. száz. sb. — Glob Alajos gyal. 87. gy. e. 15. száz. sb. — Gombos Sándor gyal. 51. gy. e. sb. — Gonaus József gyal. 49. gy. e. 12. száz. sb. — Gotscher Emil gyal. 94. gy. e. 3. száz. sb. — Gotttrich Sándor szakaszv. 32. gy. e. sb. — Gottwald Richárd gyal. 94. gy. e. 2. száz. sb. — Grabner Nándor gyal. 23. gy. e. 2. száz. sb. — Graean György őrv. 23. gy. e. 2. száz. sb. — Grajs Ignác pöttart. 32. gy. e. 14. száz. sb. — Grammel gyal. 49. gy. e. 12. száz. sb. — Greger Károly őrv. 94. gy. e. 4. száz. sb. — Greger István gyal. 52. gy. e. 9. száz. mh. — Gregor Károly gyal. 24. Ldwr. gy. e. 11. száz. sb. — Grodzicki Miklós gyal. 58. gy. e. 16. száz. sb. — Gröber László szakaszv. 38. gy. e. 6. sz. mh. — Gröschel Rudolf gyal. 94. gy. e. 16. száz. sb. — Grözl József szakaszv. 84. gy. e. 15. száz. sb. — Gróf Sándor gyal. 38. gy. e. mh. — Groh Ferenc pöttart. 94. gy. e. 14. sz. sb. — Groiss János gyal. 49. gy. e. 10. száz. sb. — Grosje Ahmet gyal. 2. boszn-herc. gy. e. 11. száz. mh. — Groy Rezső gyal. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Gruber Lipót pöttart. 84. gy. e. 16. száz. mh. — Grünbaum Rezső szakaszv. 32. gy. e. 14. száz. sb. — Grünwald Mór gyal. 51. gy. e. sb. — Gubácsi Lajos gyal. 38. gy. e. sb. — Günter József pöttart. 94. gy. e. 14. sz. sb. — Gürlich József pöttart. 94. gy. e. 3. száz. sb. — Gürtler József tizedes, 94. gy. e. 4. száz. sb. — Gürtler Lipót gyal. 49. gy. e. sb. — Gürtler Oszkár gyal. 94. gy. e. 15. száz. mh. — Gulich Emil gyal. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Gundaacker Antal gyal. 49. gy. e. 9. száz. sb. — Gundi Mihály gyal. 44. gy. e. 12. száz. sb. — Gurbó János szakaszv. 38. gy. e. 3. száz. sb. — Guth Sándor gyal. 32. gy. e. 6. száz. sb. — Guttenberger Antal tizedes, 23. gy. e. 12. száz. Budapest sb. — Guzsavny Péter tizedes, 23. gy. e. 7. sz. sb. — Gyarmati János gyal. 23. gy. e. 7. sz. mh. — Gyémánt Mihály gyal. 46. gy. e. 10. sz. sb. — Gyenis János gyal.

52. gy. e. 6. száz. sb. — Gyevi István gyal. 38. gy. e. 8. száz. mh. — Györig Ferenc gyal. 23. gy. e. 15. száz. sb. — Györke József pöttart. 44. gy. e. 9. száz. sb. — Gyöngyi László egyéves önkéntes tizedes 23. gy. e. 7. száz. sb. — Gyukio Péter gyal. 23. gy. e. 6. sz. sb. — Gyurác Ferenc huszár 9. h. e. 4. száz. mh. — Gyurák János gyal. 52. gy. e. 6. száz. sb. — Gyurakovic Márk őrv. 23. gy. e. 7. sz. sb. — Gyuristics György gyal. 22. gy. e. 15. sz. mh.

Haasz Mátyás tizedes, 23. gy. e. 3. száz. sb. — Haba Bretislav gyal., 94. gy. e. 16. száz. sb. — Habel Gusztáv ir. 9. stáb. ágyus e. 3. száz. sb. — Habel József pöttart., 94. gy. e. 14. száz. sb. — Habelt József szakaszv., 91. gy. e. 2. száz. sb. — Haberfellner János gyal. 94. gy. e. 3. gépo., sb. — Habermayer Ferenc gyal., 38. gy. e. 7. száz. mh. — Hable Henrik pöttart., 24. Ldwr. gy. e. 9. száz. sb. — Hackel Ferenc Emil őrv., 94. gy. e. 2. száz. sb. — Hackel Ferenc gyal., 94. gy. e. 6. száz. sb. — Hackspacher István tizedes, 32. gy. e. gépo., sb. — Hafner Ferdinánd őrv., 84. gy. e. 13. száz. sb. — Hafstein Emil 94. gy. e. 13. száz. sb. — Hagler Mihály gyal., 49. gy. e. 9. száz. mh. — Hagler Mihály dobos, 49. gy. e. 9. száz. mh. — Hagman Ferenc dobos, 24. Ldwr. gy. e. 12. száz. sb. — Hahn József gyal., 23. gy. e. 1. száz. sb. — Hahn Mihály tizedes, 23. gy. e. 6. száz. sb. — Hahn Rezső szakaszv. 44. gy. e. 6. száz. sb. — Hahn Vilmos gyal., 94. gy. e. 7. száz. sb. — Haider Engelbert pöttart., 49. gy. e. 9. száz. sb. — Hajdu III. Pál gyal., 32. gy. e., sb. — Hajnal Ferenc gyal., 23. gy. e. 4. száz. sb. — Hajnal János gyal., 23. gy. e. 8. száz. sb. — Hajnal Károly gyal., 23. gy. e. 14. száz. sb. — Hajós János tizedes, 23. gy. e. 4. száz. sb. — Halasi László gyal., 38. gy. e., sb. — Halász r. Kovács János gyal., 46. gy. e. 11. száz. sb. — Halbauer Károly gyal., 38. gy. e. 2. száz. mh. — Halbich Ferenc tizedes, 94. gy. e. 16. száz. sb. — Halusity György gyal., 38. gy. e. 16. száz. sb. — Hambalko János gyal., 23. gy. e. 1. száz. mh. — Hame Vilmos őrv., 94. gy. e. 7. száz. sb. — Hammer Lipót gyal., 84. gy. e. sb. — Hammerer Ferdinánd gyal., 94. gy. e. 11. száz. sb. — Hanauska János gyal., 24. Lgy. e. 9. száz. sb. — Handler József gyal., 32. gy. e. 14. száz. sb. — Hanig Henrik pöttart., 94. gy. e. 14. száz. Heunradorf, 1885. sb. — Hannich Albert gyal., 94. gy. e. 2. száz. Friedrichswald, 1892. sb. — Hannig Rajmund gyal., 94. gy. e. 3. száz. sb. — Harnisch Antal gyal., 94. gy. e. 7. száz. Reichstadt, sb. — Hansche Ferenc őrv., 94. gy. e. sb. — Harangozó Gyula gyal., 32. gy. e. 9. száz., 1889. sb. — Harner Károly gyal., 84. gy. e. 16. száz., Wien, sb. — Harsházi György gyal., 44. gy. e. 5. száz., Nikla, 1891. sb. — Hartig Ernő tiz., 94. gy. e. 2. száz., Weiskirch, 1890. sb. — Haril Lajos gyal. 84. gy. e. 15. sz. Wien, sb. — Hartmann Ferenc őrv., 52. gy. e. 6. száz. sb. — Hartmann Ferenc gyal., 49. gy. e. 9. száz., Reibers, sb. — Hartmann József Henrik gyal., 84. gy. e. 13. száz., Wien, sb. — Haslar Jaroslav szakaszvez., 94. gy. e. 16. száz. sb. — Haslander Ferenc gyal., 14. gy. e. 16. száz. mh. — Haszmann József tiz., 38. gy. e. 15. száz., Budapest, 1891. mh. — Hatau József tiz., 94. gy. e. 2. száz., Bukovina, 1882. sb. — Hartshka György tiz., 4. gy. e. 16. száz. sb. — Hauptvogel Antal tiz., 94. gy. e. 13. száz. sb. — Hausmann József gyal., 94. gy. e. 6. száz., Schönwald, 1888. sb. — Hausmann József tiz., 94. gy. e. 14. száz., Nieder-Hanichen, 1886. sb. — Hauswirth János gyal., 24. Lgy. e., 12. száz. mh. — Havranek Vencel törzsőrm., 94. gy. e. 13. száz. sb. — Hawlik Károly gyal., 94. gy. e. 16. száz. sb.

(Folytatjuk.)

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	337
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

Az orosz zsidó katona.

(Beszélgetés Fürst Móric Aradra hozott orosz katonával.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Az Aradra szállított orosz sebesültek között van Fürst Móric orosz zsidó katona, aki arról nevezetes, hogy a saját ezrede gépfegyverétől kapott golyót a baloldalába, amikor fegyverét eldobva a mi csapatunk felé futott. Az aradmegyei kórház földszinti nagytermében a többi orosz katonák között tartózkodik az értelmes tekintetű, erőteljes barna fiatalember, aki a balkezén finom művi órát tart fülcsatoiva. Fürst Móric (vagy ahogyan ő mondja: Marritz Fust) szapora' bőbeszédűséggel német nyelven mondta el hadbavonulásának és a csatában való szereplésének történetét:

— Én egy év óta vagyok közlegénye a 26. gyalogezrednek. Jól viseltem magam, meg is érdemltem a sarzsit, de mégse kaptam, mert az orosz hadserögben zsidó ember nem kaphat sarzsit. Másfél hónappal ezelőtt azzal állított be a laktanyába a kapitány, hogy: „testvérek, azt a parancsot küldte a cár, hogy háboruba megyünk!” Mindenki vadonat új ruhát, cipőt, eszimat és alsóruhát kapott, a táskánkba háromszáz töltényt tettünk és vonaton megindultunk. Hat napig mentünk vonaton, akkor Cholmba érkeztünk és kis pihenő után 14 napos gyalogutat tettünk meg. A legénység nem tudta, hogy hova megyünk, nem mondták meg a lisztjeink, hogy ki ellen vonulunk harcba. Egy napon jelentést kaptunk, hogy itt az ellenség. Borzasztó fáradtak voltuk. Énnivalónk rossz volt, mert a táskánkban csak fekete kenyert hordtunk. Az bizonyosan sok éves lehetett már, mert vízbe kellett megpuhítani. Azt mondták, hogy ezt direkt a háboru számára készítették, mert így szárazon sokáig eláll. Én nem tudom, hogy így van-e, de azt tudom, hogy nagyon rossz volt.

Móric Fürst, aki a polgári életben szabósegéd, kis pihenőt tartott, azután így folytatta:

— Megkezdődött az ütközet és még mindég nem tudtuk, hogy hol vagyunk és ki ellen fogunk harcolni. Nem tudtam, hogy hányadika lehetett, csak azt tudtam, hogy a harc szerdán kezdődött és három napig tartott. Az első két napig mi győztünk és hátra szorítottuk az ellenséget, akiről még akkor se mondták meg, hogy kiesodák? A mi gyalogosaink csak messziről lőnek jól, mert ha az ellenség közel jön, mi megfordulunk. A tüzeink nagyon jól dolgoztak, mert a srapeljeink erősen pusztították az ellenséget. A harmadik napon pénteken nagyon szorultunk. Egy olyan területen mentünk át, ahol a fűből német segélykiáltás volt halható. A században csak én tudtam németül. Elfutottam és egy piros nadrágos tisztet láttam, akinek melléből patakzott a vér. Nem messze tőle sok piros nadrágos katonát láttam sarkantyus eszimatában. Ezek már meghaltak. Én azonnal elfutottam a mi szanitéceinkhez s azok feladásba vették a piros nadrágos tisztet. Tőle tudtam, hogy mi az osztrák-magyarokkal és a németekkel harcolunk. Azt is mondta, hogy a gépfegyvertől sebesült meg, amin nem is esedálkoztam, mert nekünk sok gépfegyverünk van: minden századnak négy van. (A német csapatok minden századánál nyolc gépfegyver működik.) Én ekkor elhatároztam, hogy egy alkalmas pillanatban meg fogok szólni, mert az osztrákok és németek ellen, akik az én testvéreimmel mindig jól bántak, nem harcolok tovább. A harmadik nap délutánján már mind-

nyájan láttuk, hogy elvesztettük a csatát. Amikor az ellenség felénk nyomult, én kifutottam a sorból, eldobtam a fegyveremet és az osztrákok felé szaladtam. A mi gépfegyverünk egyike tüzelni kezdett rám és a baloldalamba kaptam egy golyót. De akkor már közel voltam az osztrák-magyar csapathoz és ott azonnal bekötöztek.

A szapora szavú orosz katona most már jól érzi magát és nem is fekszik már. Boldogan fogadta egy aradi urinó süteményadományait s kijelentette, hogy még akkor se hagyná el Magyarországot, ha fogolynak nem tekintenék itt. Ezt persze annál szívesebben teszi, mert ha hazatérne, otthon bizonyosan főbelőnék Móric Fürstöt.

Békés Hollandiából — háborus Aradig.

(Semleges országban a háboru legizgalmasabb napjai alatt. — Wadowsky Gusztávék uti élményei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Mi érkezett haza a hollandiai Scheveningenből Wadowsky Gusztáv ismert aradi nagykereskedő, az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósági tagja, aki nejevel együtt több hetet töltött az előkelő fürdőhelyen. Ottartózkodása alatt s utjában visszafelé érdekes dolgokat tapasztalt az aradi nagykereskedő és élményeiről a következőket volt szíves elmondani az Aradi Közlöny munkatársának:

— Amikor Scheveningenbe érkeztünk, Hollandia már elrendelte az általános mozgósítást semlegességének megóvása végett s az ottartózkodó külföldiek javarészt elmenekültek. Mi felkerestük a hágai osztrák-magyar konzult, — Hága csak tíz pernyire van villiamson Scheveningentől és tőle kértük tanácsot, hogy mitévők legyünk. A konzul ezt válaszolta kérdésünkre:

— Ha van pénzünk, akkor itt maradhatunk, de ha nem rendelkeznek nagyobb összeggel, akkor tanácsolom, utazzanak azonnal haza, mert a konzulátus nem támogathatja majd őket, alig van annyi pénzünk, amennyi a saját háztartásunkhoz szükséges.

Éppen akkor kaptunk hazulról négyezer koronát és szállodatulajdonosunk, aki jól ismert már bennünket, mert tíz év óta minden nyáron felkeressük a szállodáját, beváltotta az osztrák-magyar pénzt kétezer hollandi forintra. Pénzünk tehát volt, s így elhatároztuk, hogy ott maradunk. Külföldiek már csak kevesen voltak a fürdőhelyen, annál nagyobb tömegekben hozták a hajók és a vasutak az amerikaiakat, akik Rotterdamon keresztül hazafelé igyekeztek a háborus országokból.

— Érdekes és izgalmas napokat éltünk át, s izgalmunkat nagyon fokozta az a körülmény, hogy meglehetősen bizonytalanságban voltunk a világesemények felől, mert a hollandiai lapok olyan szigorú cenzurának voltak alávetve, hogy nemcsak a belföldi mozgósításról, de még az idegen államok háborus eseményeiről sem közölhettek híreket. A lapokkal szemben azért volt ily könyörtelen a cenzura, nehogy módjukban legyen esetleg tendenciózus híreket közölni, vagy olyan kommentárokat fűzni az eseményekhez, amelyek nem illenek Hollandia semlegességéhez, amihez pedig a legszigorúbban ragaszkodtak. Hogy milyen féltékenyen vigyáztak arra, hogy semmi se sértsen meg semlegességüket, azt élénken jellemzi a következő eset.

A szállodánkban igen sok amerikai is lakott és ezek hetenként kétszer táncestélyt rendeztek. Német menekültek is voltak a szállodában s egy ilyen táncestély alkalmával ezek hevesen tiltakoztak az amerikaiak eljárása ellen, kifejtve, hogy nem illik vigadni, mialatt ezer és ezer család borul gyászba a háboru miatt. Felszólalásuknak meg is volt az eredménye és a táncestélyek ezentúl elmaradtak.

— Hollandia tele van belga menekültekkel. Maastricht határvárosban pedig sok német és belga sebesült van, akiket ott ápolnak. A hollandiai nők, ép úgy, mint a mi hölgyeink, most buzgón kötik a meleg téli sapkákat, keztyűket, csak hogy nem a katonák, hanem a menekültek számára.

— Hollandia nagy gyümölcstermelő állam és igen jelentékeny gyümölcsexportja van Németországba. A háboru kitörése után — ezt is a semlegességre való tekintettel — a hollandiai kormány megtiltotta a gyümölcsszállítását. Ezt az intézkedést azonban csakhamar könyvtelen volt visszavonni, mert Németországból viszont nem kapott Hollandia szénét, amire pedig nagyon rá volt utalva. Végül azután feloldották a gyümölcskiviteli tilalmat s Hollandia most megint ellátja gyümölcsével Németországot, ahonnan szénszükségletét olgiti ki.

— Mikor a scheveningeni kurát befejeztük, a Prinz Heinrich hajóval Rotterdamból a Waal folyón a Rajnáig utaztunk. Ott, ahol a Maas a Rajnába ömlik, rengeteg antwerpeni menekültevel találkoztunk, közöttük sok franciával is. Öt napig tartott utazásunk a Rajná egészen Mannheimig. Azért ilyen hosszú ideig, mert éjszakánként állt a hajó. Éjjel ugyanis minden vízi közlekedési eszköz beszüntette működését, s még lámpát sem lehetett gyújtani a hajón, nehogy a fény célpontul szolgáljon esetleg ellenséges repülőgépek bombáinak. Még a Rajna hidakon világítás nélkül haladnak keresztül esténként a villanyosok. Francia légihajóval azonban nem találkoztunk, ellenben Düsseldorfban láttunk egy Zeppelin légihajót, amely Franciaország felől jött. Mannheimban nagyon meglepett, amikor azt hallottuk, hogy sebesült német katonák a Gotterhaltét énekelték. A sebesülteknek különben jó dolguk van. Valóságos kultuszt üz belőlük a német lakosság, etetik-itatják őket, s különösen az állomásokon elhalmozzák ezerféle jóval a hazáért várókat hullatott hőseket. Utunk Mannheimtól vonaton Nürnbergig vezetett. A szép német városban igen kellemesen érintett bennünket, hogy nagyon sok házon találtunk piros-fehér-zöld lobogót, több volt a magyar nemzeti színű zászló, mint a fekete-sárga. Nürnbergben a „Württembergi Hof“ nevű szállodában vettünk lakást. A szálloda tulajdonosa jelenleg a lütti német katonai kaszinó vendéglőse. Hozzá tartozói megmutatták nekünk hazairt levelét, amely szerint a kaszinó gyönyörű park közepén van, két óránnyira Lüttihtől. Azt írja a levélben a vendéglős, hogy jól érzi magát, csak az élelmiszerek beszerzése okoz neki sok gondot. Órák hosszat tartó utakat kell megtennie, amíg hozzájuthat az élelmiszerekhez s az ut olyan veszedelmes, hogy mindenütt fegyveres erő kíséri.

Nürnbergtől Passauba utaztunk, ahol sok fogoly francia tisztet láttunk. Itt kérték először utleveleinket, idáig senki se vizsgálta meg, hogy rendben vannak-e irásaink és Aradtól Scheveningenig is úgy utaztunk, hogy utlova-lunket sehol sem kellett felmutatni. Passauban csak rövid ideig tartózkodtunk s csakhamar utaztunk tovább Magyarország felé, míg ma végre szerencsésen megörkéztünk Aradra.

Kisszentmiklósi tüzerek másfél orosz hadtest ellen.

— A kitüntetett hősök dicsőséges tettei. — Tizenhat óras ágyuharc. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Ennek a világháborúnak nincs még költője. A mérhetetlen események várják a dalos száju poétát, aki lantján, kobzán, hur pengéssel kísérelje azt a hőskölteményt, amelynek minden sora a mi katonáink fegyverének dicsőségét zengje. Dalolja az eposzt, amelynek se vége, se hossza nem lesz, mert ahol millió és millió olyan katona harcol, mint az osztrák-magyar hadsereg hősei, ott minden talpalatnyi föld megtermi a hőskölteményt, ott minden csepp vér nyomán eposzok fakadnak. Jöjjön az istenek kegyeltje, jöjjön a muzsák által homlokra csókolva költő, jöjjön a magyar bárd, aki fegyverrel és férfiről énekeljen és elmondja nekünk, a dicsőségre szomjas jelen kornak, mint emelkednek az egekig azok, akiket mi itthon békés polgároknak, vagy pedig kávéházakban uzsonnázó, ujságot olvasó, a polgári társadalommal békés viszonyban élő katonáknak ismerünk. Galicia szőke rónáiról száll haza Aradra a híre most egy nagyszerű hőskölteménynek, egy hozzánk közel álló, a szívünkhöz nőtt hősi csapatnak és vezérének olyan haditetteiről, a melyeket a legfőbb hadur már olyan kitüntetésre tartott méltónak, amelyhez fogható kevés van.

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte, hogy a király a vaskorona rend 3. osztályát a hadiékítménnyel ajándékozta Bugarin Emil alezredesnek a kisszentmiklósi 7. lovas ütegosztály parancsnokának, továbbá a katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel Borha Olivér századosnak, Kovács Kálmán főhadnagynak, Lechner Gedeon tartalékos hadnagynak, mindnyájan az említett csapatokban, végül pedig első osztályú ezüst vitézségi érmet kaptak Boiszer Péter és Schmidt Márton szakaszvezetők, Leib András, Lustig György és Noll Mátyás káplárok a 7. lovas ütegosztályban.

A szűkszavú hivatalos lap nem volt a krónikása azoknak a hősi tetteknek, amiért ezeket a kiváló férfiakat a király még ott a harmezőn kitüntetésre találta méltónak. Minthogy azonban most már ismeretesek a szívét büszkévé és a lelket emelkedetté tévő cselekedeteik, elmondjuk azokat, hogy mi aradiak a halványan megrajzolt betűkből is a legnagyobb eszkalat szívjuk magunkba és elhatározhatjuk, hogy a kisszentmiklósi tüzerek példájával buzdítjuk mindama kedveseinket, akik a mi körünkből indulnak el a dicsőség mezejére.

Galiciában, egyik legnagyobb ütközetre készült egyik nagyobb hadseregünk. Döntő jelentőségű feladat jutott osztályrészeül ezeknek a csapatoknak, amelyek különböző irányokból törekedtek már több napi vasúti és gyalog marssal arra a terepre, ahol a zseniális vezérkar által kijelölt a majd a világ elismerését és bámulatát kiérdemlendő haditényt végre lesznek hajtandók. Egyik legmagasabb rangú hadvezérünk állott eme hadsereg élén, akit imádásig szeretnek katonái és akinek lelkesítő példája a mi háborunk néhány hete alatt is hihetetlen eredményekre serkentette vitézeit. A hadvezér energikus cselekvések embere lévén, azt a nagykonceptióju tervet fogalmazta meg, hogy az ellenséget, amely óriási erővel készül rátörni, meglepi, felvonulásában megakadályozza, megzavarja és sokkal kisebb erővel addig tartatja, amíg a saját csapatai a felsőbb helyről kijelölt terepen a döntő csapásra egyesülhetnek. A hadvezér legmarészebb álma, hogy a saját akara-

tát kényszerítse az ellenségre és a saját erőviszonyait, csoportosulását, elhatározó lépését ott és akkor hajtsa végre, mikor ez az ellenségnek legkellemetlenebb és amikor az az ellenségnek esetleg végzetes károkat okozhat.

Ennek a nagykonceptióju tervnek végrehajtásához kivételes erejű, lelkü és erkölcsü csapatokra volt szükség. Olyan katonákra, akik a feladat első hallatára már el is határozzák, hogy ezt vagy minden pontjában teljesítik, vagy pedig az utolsó emberig, az utolsó csepp vérig kitartanak, de sem megingás, sem meghátrálás nincs, még ha a pokol minden ördöge szövetkeznék és jönne ellenük.

A kisszentmiklósi tüzér lovasütegosztályra esett a hadvezér választása. Ennek a csapatnak jutott osztályrészeül, hogy néhány század lovassággal egyetemben addig tartóztassa fel és zavarja meg az említett hadsereg részre rátörni készülő másfél hadtestből álló orosz seregeket, amíg a mi saját seregeink gyülekeznek és támadó harcra felfejlődve, alkalmas terepeken elhelyezkednek.

Bugarin alezredes parancsnoksága alatt állott az isteni feladattal megbízott kombinált haderő. Mikor tisztjeivel és katonáival közölte a megbízatást, rövid beszédet mondott neki.

— Katonák — mondotta — olyan dicsőség vár ránk, hogy az istenek is megirigylik tőlünk. Hálát adunk az égnek, hogy a lovas tüzér ütegosztályt ilyen feladatra kijelölték.

Le nem írható lelkesedéssel fogadták az alezredes szavait a mi fiaink, akik mint az oroszoknál készültek a reájok váró rettentő küzdelemre. Az ágyukat csókolták örömeikben a fiúk, akiknek ez volt az első tüzkeresztességük.

Kora hajnalban indultak ama pozíciók felé, amelyek el voltak foglalandók, hogy a felvonuló ellenségnek már előcsapatait nyugtalaníthassák. A pozíciók megválasztása, szakemberek véleménye szerint, maga is egyike volt a legzseniálisabb, de legmarészebb cselekedeteknek. Csak a rettenthetetlen bátorság sugallhatta és a hadak istene megsegítette a kisszentmiklósiakat, hogy ezekből a pozíciókból, amelyeket majd a haditörténelem megörökít, hajtattak végre az utolsó pontig, egy olyan tüzéségi támadást, amelyhez fogható keveset ismer az irodalom.

Miután a lovasság elvégezte a feladatát és tájékoztatta Bugarin alezredes a felvonulóban levő ellenséges erők viszonyairól, az osztag ütegei azonnal a legerősebb offenzívával kezdtek el a tüzelést. Kívédhetetlenül nagyszerűen löttek tüzeink és irtózatot pusztítottak vittek végre a zárt tömegekben előretörő orosz csapatokban, amelyek azonnal a legendetlenebb futással menekültek vissza. Tüzérség nélkül jöttek és óriási meglepetés volt számukra a mieink támadása. Az alezredes nem engedte ki az oldalba kapott és futva visszavonuló ellenséget. Néhány ágyut utánuk küldött lovas fedezettel és ezek oly merészséggel hatoltak be az ellenséges hadállásokba, hogy ennek emléke örökké fog élni.

Órák hosszára sikerült visszavetni a zavarba jött ellenséget, amely azonban végre mégis rendezte csapatait és rettentő erővel fejlődött fel és nyomult újra előre, de most már maga is tüzéségi tűz fedezete alatt. Ez azonban egyáltalában nem csüggesztette el a 7 es-

ket. Ujra ók kezdték a támadást és a tüzük olyan volt, olyan hatással érvényesült, hogy az ellenük felvonult ellenséges tüzéség számításba sem jött. Minden tiszt és minden tüzér úgy dolgozott, mint egy félisten. Sebesülve vagy nem sebesülve, az mindegy volt, senki sem törődött most mással, minthogy a felvonuló orosz másfél hadosztályt az utjában megakassza és feltartóztassa.

Bugarin alezredes maga is megsebesült a vállán. Katonái figyelmeztették a vérzésre. Hirtelen beköztette a minden katonának kezügyébe eső kötözőszerrel a sebet és ment tovább a rohamra, amelyet maga vezényelt, egész közel az ellenséges tüzéséghez, amelyet ki is vertek minden pozíciójából. Az mondják, hogy ilyen rohamot még ember nem látott. Mint a sasok úgy repültek a lovak és cöl a sebébből vérző alezredes, akit katonái követek irtózatot erővel, tiporva mindent maguk előtt.

Tizenhat óra hosszat tartott ez az emberfeletti küzdelem, amelynek folyamán a mi tüzeink végig megtartották pozíciójukat és fölényüket. Sikerült úgy elhelyezkedniük, hogy az ellenség legalább tízszer akkora erőt sejtett, mint a mekkora vele szemben állott. Tizenhat órai veszteséget és késedelmet okoztak a kisszentmiklósiak másfél hadtest oroszoknak, akik vakmerően törtek előre, hogy a felvonulóban lévő haderőket összetörjék. Megfordítva történt. A mi seregeink a kisszentmiklósiak leonidászi küzdelmének ideje alatt nemcsak gyülekeztek, hanem fejlődtek és elhelyezkedtek.

Mikor ez a művelet be volt fejezve a dicsőségesen küzdött 7-es tüzér osztály és a vele volt lovas csapatok elvonultak a harcvonal elől és megkezdődhetett az isteni színjáték második felvonása, amely az oroszokra igen tragikusan végződött. A saját országukban semmisültek meg.

A mi hőseink mellére pedig a király kitüntetésekkel tüzdelt.

Aradiak levelei a harcterekről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Egy aradi kereskedő család egyik fia, aki tartalékos kadéti rangban harcol az északi harctéren, ezeket írja szüleinek:

— Örömmel értesítelek, hogy még mindig jól vagyok és ha így marad, akkor rövidesen egészen otthon leszek. Az oroszokat úgy zavarjuk, mint a nyulakat. A mieink hősiesszen harcolnak és szinte mulatunk az orosz lövéseken. Ha nem volnának olyan sokan a kutyák, már hirmondó sem maradna belőlük. Sok orosz elfogtunk már, akik elbujnak a falvakba és aztán sirnak, hogy ne bántsuk őket.

Gyenge Ferenc aradi bortermelő, az Aradi Közlöny szerkesztőségének írja a következőket:

— El nem mulaszthatom, hogy a déli harctérről ép a legnagyobb ütközet alkalmával meg ne emlékezsek, bár katonai dolgot nem igen írhatunk. Az ütközet nagy a szerb áttört bandákkal, de hadseregünk: mi lelkes katonák visszaverjük a kipusztítjuk őket, diadalmasan harcolunk a királyért és a hazáért. Eltelmezésünk, mint mindig, kitűnő. Már másodszer részesültem előléptetésben. Üdvözlettel a harctérről.

Aradi fiúk üdvözlését hozza a másik levelezőlap is az Aradi Közlönynek:

Szívélyes üdvözlést küldünk a táborból, ahol igen jól megy a dolgunk. Reméljük, hogy nem sokára mint győztesek kerülünk haza. Addigra is szíveskedjék b. lapjában üdvözlésünket közzétenni. Maradunk a 3. sz. szerkesztőségnek kiváló tisztjével: Irsai Lipóttal, ifj. Medveczky Lajossal, Vogel Péterrel, Vid Sámuel, Gartner József, Barthel János, Kasuba Béla.

Aradmegyei katona az orosz hadseregben.

(„Ne bánts őcsém én is magyar vagyok!”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Harcosok millióit indította utnak a féltelmes északi óriás, hogy legyűrjön mindenkit, aki a szláv hegemoniának útjában áll. A milliók rohama megtörtött, az orosz haditerv kudarcot vallott és Petrogradban új tervek, új támadási lehetőségeken török a fejüket. Az orosz óriás megfeszítette minden erejét, hadba küldte, fölfegyverezte minden épkézláb lakóját a birodalomnak, nem válogatva azt, hogy orosz-e, finn-e, lengyel-e, zsidó-e, kaukázusi-e, nem válogatva még azt sem, hogy külföldi-e. Így történt meg az is, hogy magyar születésű emberek kányszerültek az orosz cár parancsára fegyvert fogni és épen testvéreik ellen, a magyar katonák ellen harcolni.

Nemrég került haza az északi harctérről egy sebesült katonánk, aki izgalmas és érdekfeszítő epizódját mondja el annak, hogy a „magyar-orosz” katona miképpen „harcolt” az atyuka parancsára.

— Egy szuronyrohamnál — mesélte a sebesült — egy orosz katona, akire épen rá akartam rohanni, jobb kezével elkapta szuronyomat és félrenyomta tiszta magyarsággal reám kiáltott:

— Ne bánts őcsém, hisz én is magyar vagyok.

Azonnal elfogtuk és az illető aztán elbeszélte, hogy aradmegyei születésű magyar-pécskai, 11 év óta lakik Oroszországban és egy nagyobb pékműhelyben mint péksegéd van alkalmazva. Midőn kivándorolt orosz állampolgár lett, ott meg is nősült, így lett orosz alattvaló és orosz katona. Most valahol magyar fogságban van. Esküdzött előttünk, hogy egyetlen egy osztrák-magyar, vagy német katonát sem látta meg és alig várta az alkalmat, hogy magyar fogságba kerüljön és kijelentette, hogy soha nem megy vissza Oroszországba.

A harctérről hazakerülők elbeszéléseiből egyébként megállapítható, hogy a félvad ázsiai, turkesztáni és cserkeszkatonáktól eltekintve, az európai oroszországi harcosok nem valami vad tüzzel harcolnak és különösen a magyar katonák iránt lehetőleg barátságosak. A csatlér véres, srápnelzáporos, puskaportól fojtó világának szinte megható kis eseményét mondta el az északi harctér egyik sebesültje:

— Egy ütközetben balkaromon megsebesültem. Az első percben elvesztettem az eszméletemet és elterültem a földön. Midőn magamhoz tértem, már megszűnt a harc. Föltápáskodtam nagynehezen és körülnéztem, hogy merre is találok meg az én csapatomat. Alig léteztem néhány lépést, amidőn sóhajtozva ütötte meg fületem a hang.

— Mátyár, mátyár!

Körülnéztem és egy mintegy 50 év körüli orosz katona ült a földön, fejét kezére hajtva. Ő szólított meg. Közelebb mentem hozzá és akkor láttam, hogy nyakából erősen folyik a vér. Zsebembe nyultam és kivettem kötszereimet, hogy bekössem a sebet. De félkézzel nehezen ment és ekkor jelekkel megmagyaráztam neki, hogy kösse ő előbb be az én balkaromat, hogy azt némileg használhassam, így talán segíthetek rajta. Nagynehezen megértett, jobbkezem és fogam segítségével sikerült görcsöt kötnöm a kötéltre. Amidőn én kész voltam, kigomboltam a ruháját és együttes erővel nagynehezen bekötöttem a nyakát.

Könyes szemekkel köszönte meg, amit perze én nem értettem meg, de erővel meg akarta csókolni a kezemet. S ekkor tarisznyájába nyult, abból kivett négy darab fehér kocka cukrot és nekem adta hálája jeléül. Elváltam tőle és órák múlva feltaláltam a csapatomat, ahol újból bekötöztek.

A megvívhatatlan vár bevétele.

(Maubeuge gyors elfoglalása. — A monarchia tűzerei francia földön.)

Távirati tudósítás.

Berlin, szeptember 17.

A Berliner Tageblatt haditudósítója jelenté: Maubeuge bevétele egyik jelentős fejzeke ennek a háborúnak. A nagy harc kitörése óta ez az első elfoglalt francia vár, amelynek előretolt erődítményei és közbenső művei voltak, az első vár, amelyben igazán biztak ellenfeleink. A közbenső művek biztosítják a terepet az egyes erődök között, megerősített lövészárkokból állnak s számtalan aknából, betakart csapdákból, municiók helyekből, vastag drótsóvényekből, számtalan mélyen a földbe ásott ütegből, mindenekelőtt azonban erős és mozgékony tüzérségből. Maubeuge északi frontján ezenkívül egy páncélvonat működött: ágyuk, amelyeket kis tábori vasuton, páncélos lórékon ide-oda lehetett szállítani, amelyek a legkülönbözőbb helyekről adhattak tüzet. Mint ismeretes, a bur háborúban jó eredménnyel használták ezeket a páncélvonatokat.

Namurak és Lüttichnek, a két elfoglalt belga várnak nem voltak ilyen védőeszközei. Maubeugenél találtak csapataink először ilyen ellenállásra, amelyet már békében nagy ügyességgel és gondossággal készítettek el, építettek ki. Hat erődöt és hét közbenső művet kellett Maubeuge-nél legyőzni s a vár aránylag gyors elfoglalása így nemcsak stratégiai szempontból teszi jelentősebbé a győzelmet, hanem értékes annak morális ereje is tekintve azt, hogy mennyire oszódott az ellenfél a közbenső művekben vetett nagy reményt illetőleg. A harcban még néhány vár áll, amelyeknek feladatuk legyőzhetetlen akadályt állítani a németek elé: Verdun és Antwerpen hasonlóan vannak megerősítve s Maubeuge eleste a bizonyíték, hogy még a franciák által oly nagyra értékelt közbenső művek sem tudnak nehéz tüzérségünk pusztító hatásának tartósan ellenállni.

A második hadsereg augusztus 27-én tudvalevőleg Maubeuge mellett két oldalt elvonult. Csak körülzáró csapatokat hagyott hátra, amelyeket más oldalról még megerősítettek.

Maubeugenek közbenső erődítményekkel tökéletesített erődítmény-gyűrűre mintegy öt-hat kilométernyire van előretolva. 1870-ben még csak a városnak voltak erődjei s gyenge külső művei. A háború után hat erődöt, hét közbenső művet (Zwischenwerk, ouvrage) s különböző batteriákkal vették körül. A művek nevei: Fort de Sarts, Ouvrage de Versillies, Ouvrage de la Salemagne, Fort de Bussois, Ouvrage de Rocq, Fort de Cerfontaine, Ouvrage de Ferriere, Fort de Bourdieu, Fort d'Hautmont, Ouvrage de Feiquies, Fort de Leveau és Ouvrage d'Heronfontaine. Az erődök általában régi módiak. Betonozott páncéltornyok hosszú 155 milliméteres ágyukkal csak a Forts de Cerfontaine és a de Bussois keleti frontján vannak elhelyezve. A Fort de Bourdiauban egy páncélkazamata, azaz egy páncélozott földalatti közbenső művet van. Páncélozott megfigyelő helyek több ponton voltak.

A vezérkar legfontosabb feladatai közé tartozik természetesen, hogy már békében részle-

tes emlékiratot készítsen az ellenfél várairól. Ezek az emlékiratok a legkisebb részletekig leírják a támadási frontok tagozódását különös tekintettel a terepviszonyokra, a tüzérségünk számára legkedvezőbb helyeket s az ellenfél állásainak részletes tervrajzát.

Maubeuge-t négy támadási frontra osztották. A fő támadást az első támadási vonal felé intézték, azaz az északon és északkeleten álló erődök ellen. A beépített közbenső helyekre való tekintettel nem volt elég, mint Namurnál, vagy Lüttichnél, az egyes erődöket tüzérségi harcban legyőzni, hanem az egész közbenső helyet s a terepen nagyon ügyesen elrejtett és beépített ellenséges ütegeket előbb erős tüzérel kellett temetni, mielőtt a mi gyalogságunk támadásra indulhatott volna.

A mi nehéz tüzérségünk előbb nyolc-tíz kilométernyire volt a művektől, körülbelül a Givry, Merbes, Cousolre vonalon, ahonnan aztán részletekben ment előbbre. Tüzérségünk főleg 21 centiméteres mozsarakból és a jól ismert 42 centiméteres mozsarakból áll, amelyhez még két osztrák-magyar motoros mozsárúteg tartozott. Ez utóbbiak Merbes környékén feltűnő nagy sikerral működtek. A német ostromló csapatok gyalogság tekintetében számbeileg jóval alatta voltak a várvédőknek.

Miután a támadási front erődjei és művei tüzérségre legyőztek — a páncéltornyokat is rövid idő alatt elhallgattatták — a tüzet a további állásokra irányították. Alig egy napi működés után a német csapatok itt is teljes eredményt értek el. A tüzérség pusztító munkája alapján sikerült a gyalogsági támadást szeptember hetedikén délelőtt már roham-távolagnyira vinni. Röviddel később a front összes állásai német kézre kerültek, míg a többi fronton ez időpontig a műveket a tüzérség halomra lövöldözte.

Veszteségeink aránylag csekélyek voltak, miután a védők legyőzését nagyjából a tüzérség intézte el.

Szeptember nyolcadikán tudvalevőleg 40.000 ember kapitulált, köztük négy generális. A hadifoglyok kivonulása ugyanaznap délután fél háromkor kezdődött. Ez a processzus több mint hat órán át egész este kilenc óráig tartott. A hadifoglyokat az e célra már berendezett állomásokon rögtön vonatra szállították. Az elfogott gyalogság nem valami jó benyomást kellett, de a pionirok és tüzekek szépen tartották magukat s jól voltak felszerelve.

Maubeuge elfoglalása mutatja, hogy mily óriási feladatokat tud megoldani a mi nehéz tüzérségünk, különösen, miután osztrák-magyar szövetségeseink is sikeresen támogatta. Ennek az eredménynek tanulságai a franciákra nézve mindenesetre lesújtók.

Maubeuge egyik terén nagy győzelmi emlék áll, „Le monument de Wattignies”, amelyet husz év előtt lepleztek le nagy ünnepségek között. A koalíciós háború emléke ez. 1793-ban hasztalanul ostromolták Maubeuge-t. Csakhogy — s erről megfélekedeznek a franciák — osztrák-magyar csapatok voltak, akik Maubeuge-tól délre, Wattignies-nél dacoltak Carnot, Duchesnoy és Jourdan seregeivel.

Akkor, amikor még Hollandia és a most legyőzött Belgium még osztrák birtokok voltak, hiába ostromolták a régi várat, amelyet osztrákok védtek.

És az emlékművön ott áll plasztikusan egy katona és kiabálja: „Victoire!” Évek teltek s most ismét osztrák-magyar ágyuk okádták a halált a régi város körül. Maubeuge elcsett. De a katona az emlékművön most is azt kiabálja: „Victoire!”

Hős közkatonák.

(Dobra Joachim és társai. — Akik sebesülten a harctérre vágyódnak vissza.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

A régi hőstörténetek, háborús legendák olvasásától elszoktunk. Annyira, hogy nem is igen tudunk hinni bennük. A békéhez, az életnek és puha nyugalomnak szeretetéhez hozzászokva, idegeneknek, költött alakoknak tünnek föl előttünk az emberek, a kik nótázva járnak a gyilkos golyók között, a kik fékezhetetlenül, jókedvű rohamban mennek a náluknál tiszser anyyi ellenség elé, a kiknek szinte gyönyörűség annak a kötelességnek teljesítése, a melyet a haza kíván tőlük és a melyben minden pillanat a halálukat hozhatja.

Most azután föllevenedtek, előttünk vannak ezek a csodálatos hősök. Százával, ezrével termi őket a rettenetes háború. Elszántságukat, legendás harci kedvüket nemcsak a harctérnek részletei tanúsítják, hanem idehaza is, a sebesült-kórházak megható történetei. Egy ilyen mondunk el, az újságírás fakó prózájában, — és így is költemény lesz annak minden betűje.

Szeptember 1-én a hegyes orosz golyók egyike átütötte Dobra Joachim kezét. A polgári életben Dobra erdőőr volt a Wenckheimgrófok krassó-szörényi erdőiben. Bevonult, a harctérre ment s mikor megsebesült, Aradra hozták. Itt a polgári leányiskolában levő kórházban ápolták.

Az orosz golyó Dobra Joachimban se tett sokkal nagyobb kárt, mint a sebesültek legtöbbszörében. A seb hamar beforradt, már csak egy tapaszt kellett rátenni. Tegnap Schreiber Vilmos dr., aki a polgári leányiskolában levő sebesülteket kezeli, azt mondta neki:

— No Dobra, magát már nem kell többet kezelni. Menjen haza a falujába, pihenje ki magát és három hét múlva jelentkezzen a csapatnál.

Joachim megköszönte a domnu doktor jószágát és elköszönt. Új beteg került a helyébe, s talán meg is feledkeztek volna róla. Ma reggel azonban a kórházban szolgálatot teljesítő szakaszvezető ezt jelentette dr. Schreibernek:

— Jelentem alásson, a Dobra Joachim visszajött.

— Csak nem esett valami baja?

— Dehogyan. Azt mondta, hogy tegnap este kiment a vasúthoz, hogy elutazzék a falujába. Akkor ép új sebesült-transzport jött. Dobra beszédbe keveredett velük. A sebesültek azt elmondták, hogy milyen sokan vannak az oroszok. Azért nem bírunk velük, mert ha egy sarmot kipusztítanak, tiz jön a helyébe, „No ha így van, — mondta Dobra — akkor én nem érek rá pihenni. Nincs is rá szükségem. Megyek vissza, segíteni az oroszok ellen!”

Időközben Dobra Joachim benézett a városba. A főorvos megkerestette, előhívatta és azt mondta neki:

— Derék dolog, Dobra, hanem néhány napig még itt kell maradnia és pihennie, hogy a fogyvert elbirja.

— Nem maradok én kérem. Még ma délbe megyek. Nagy szükség van odafönn az emberekre!

...A Dobra Joachim kötelességtudása, fölbuzdulása persze hamar hírülment. Hallottak róla a városban, ahol Schreiber dr. családja és mások téli ruhát és egyéb melegítőket szedtek

össze és odaküldték neki, hogy mennél jobban fölkészülve indulhasson a harcra. De hirtelen ment a kórházban, Dobra Joachim társai között.

Ma délután azután a szakaszvezető megint jelentést tett a doktornak.

— Jelentem alásson az összes könnyű sebesültek mind el akarnak menni. Azt mondták, hogy ők se rosszabbak Dobra Joachimnál. Nekik sincs bajuk. Ők se akarják itt, meg odahaza vesztegetni az időt, mialatt a magyar katonákat a tulerő fenyegeti. Ők is vissza akar-

nak menni a csapatba, minél hamarabb, ha lehet, mindjárt!

A magyar katonáknak erről az örök időkre szóló, gyönyörű fölbuzdulásáról egy egyszerű orvosi jelentés szól, a melyben Schreiber dr. lajstromba foglalva a jelentkezőket, rövid körleírást csatolva hozzájuk, közli a katonai parancsnoksággal Dobra Joachim és társainak azon kérését, hogy őket haladéktalanul vigyék a harctérre.

Az ilyen katonák ellen nem tudnak küzdeni az orosz golyók.

Oroszország nem tud támadni.

— Belső forradalomtól tartanak. — A földközi flotta akciója. — Törökország a monarchia mellett. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Berlin, szeptember 17.

Hogy mennyire nem bíznak Oroszországban a lengyelekben, abból is kiviláglik, hogy a varsói és rosztovi egyetemek elhelyezéséről tárgyalnak. Szinte állandó a pánik a német és osztrák-magyar csapatok előnyomulása miatt. A kovnói kormányzóság emiatt már el is helyezte székhelyét Bensejev városába. A kovnói kormányzóság vasutigazgatója fölhívást adott ki, amely szerint azoknak az utasoknak, akik Kovnóba, vagy messzebb akarnak utazni, engedély-levelet kell kérniük a kovnói váraparancsnokságtól.

Pétervárra Varsó felől augusztus 15-én érkeztek az első sebesültszállító vonatok. Az első vonaton a gárdatiszteket hozták. A könnyebben sebesültek a kérdezősködésekre ezt felelték:

— Ez a háború rettenetesen komoly. Az ellenség tüzelése megsemmisítő.

A birodalom belsejéből aggasztó hírek érkeznek. Nehogy az évek óta kizárt egyetemi hallgatók a vidéken forradalomra szítsanak, megengedték nekik, hogy visszatérhessenek a fővárosi egyetemekre. Ez az engedély azonban nem szól a zsidó, egyetemi hallgatókra. Nagy az aggodalom amiatt is, hogy a mezőgazdasági munkát nem tudják ellátni.

Berlin. Az oroszországi lázadásokról berlini lapok azt írják, hogy a lázadók igyekezete az, hogy legalább Déloroszországban a hatalmat kezükbe kerítsék. Ebben délorszoki, kisoroszoki, zsidók és odesszai munkások segítik a forradalmárokat.

Diadalmas hadvezetés — térképről.

Berlin. Hindenburg tábornagy, aki föladatát oly briliánsan oldotta meg, beteg ember. Évek óta nem ülhet lóra, mert epeköbántalmi miatt nem bír lovagolni. Kolétporoszországi első hadműveleteit — mint már jelentettük — a vasuti kocsiban, utközben készítette elő és azóta állandóan szobában, térkép mellett állította fel azokat a zseniális haditerveket, amelyekkel az oroszokat tönkreverte. Csapatjai mozgulatait Hindenburg automobilról kíséri figyelemmel.

Az angol-francia Földközi flotta akciója.

Róma, szeptember 17. A Gazetta del Popolo jelenti Korfuból: Az angol-francia flotta, amely a görög semlegesség megsértésével Korfuban és Zakynthosban szemet és élelmiszereket vett fel, most eltávozott. A görög sziget, otrantoi kanálist és opirota alban vizeket éljelen-nappal őrzik. Fran-

cia forrás szerint az Adrián jelenleg egy francia flotta operál, néhány angol cirkálóval. Az angol maltai flotta operációs bázisa Cyprus. Angolok legnagyobb terrorizmussal igyekeznek Egyiptom összeköttetését Európával megbénítani.

Konstantinápoly. (Táviroda cenzurálva): Egy angol gőzös a Dardanellákon való áthajózásánál zátonyra jutott. Aknától szabad helyen semmiféle hajó nem mehet sem be, sem ki.

A Balkán bonyodalma.

Szótia. (Táviroda cenzurálva.) A három entente hívei mindent megtesznek, hogy Bulgáriát magukhoz édesgessék. Ennek kaposán a „Kambava” című lap megállapítja, hogy Oroszország csak akadémikus értékű ígéreteket tett, amelyeket komolyan venni nem lehet. Oroszország ha bajban van, mindent megígér, de ha valamely területre rá teszi kezét, rögtön életbe lép a cárizmus. Wladikin Trucevista az „Utri” című lapban írja, hogy a hármass entente-nak nem lehet hinni, mert Franciaország annak idején javaslathoz hozta Bulgária felosztását szomszédjai közt.

Durazzo. A fejedelem távozása óta napirnden van az egyenetlenség. Faszad pasa hívei és ellenségei közt különösen nagyok az ellentétek. Az ország vezetésére egy bizottságot kérnek föl.

Konstantinápoly. Egyiptomban az angolok ellen nagy az elkeseredés, mert betiltották a szent karavánokat Mekkába.

Török tüntetés a monarchia mellett.

Konstantinápoly, szeptember 17. Tegnap este a Sultán Achmed-téren több ezer főre menő tömeg gyülekezett és élénken tüntetett Ausztria-Magyarország és Németország mellett. A hozzászóló beszédet intésték a néphez, amelyben rámutattak arra, hogy Ausztria-Magyarország és Németország azonnal hozzájárult a kapituláció megszüntetéséhez, mert a monarchia és Németország barátja a török népnek és az oszmán birodalom megerősödését kívánja. Az oszmán nép ellenségei, az oroszok, azt akarják, hogy a török birodalom gyöngy maradjon, mert csak így lehet továbbra is az oszmán népet kizsákmányolni. A beszéd után a nép zajosan tüntetett Franciaország, Anglia és Oroszország ellen. Számos kiáltás hangzott el. „Háborút az oroszok ellen”, „Bontsák ki a próféta zászlaját, szent háborúba akarunk menni ellenségeink ellen.” A nagy tömeg késő esti órákban minden rendzavarás nélkül szétoszlott. (N. T. H.)

Budapest. (Táviroda cenzurálva.) Kai róban arabok fegyveres lázadását gépfegyverekkel levertek.

Tíz napja tart a harc Páris előtt.

— Uj vezérek a német seregek élén. — Az angol veszteségek. — A forrongó francia főváros urai. —

Tábori tudósítás.

Berlin, szeptember 17.

Tíz nap óta harcolnak a Páris és Verdun közti területen különböző német seregek a ugyanezen idő alatt a verduni és nancyi erődítmények körül, valamint a Vogézak vidékén is folynak a harcok. A német főhadiszállás utolsó jelentései hírül adják, hogy az erős tulerőtől megtámadott német jobbszárny kezdetbeni visszavonulása után most már elnémitották a franciák áttörési kísérleteit. Az általános helyzet kedvező.

A négy német hadsereg most már több mint egy hét óta harcol a kétségbeesett erőszakkal offenzívára vezetett francia-angol fő-sereg ellen. Az ellenségnek a német front áttörésére irányuló kísérlete nem sikerült, a németeknek most már, tekintve a még hátul lévő hadoszlopok közeledését, módjukban lesz offenzívába átmenni és döntő csapást mérni az ellenséges haderőre.

Változások a német seregek vezetésében.

BERLIN, szeptember 17. A Wolff-ügynökség jelenti, hogy a következő személyváltozások történtek a vezető állásokban: *Hausen* megbetegedett tábornagy helyébe *Von Etnem* lovassági tábornokot hadseregparancsnokká, ennek helyébe pedig *Claer* gyalogsági tábornokot a VII. hadtest parancsnokká tábornokává nevezték ki. *Schubert*

Páris urai: Briand, Sembat, Gallieni.

Egy genfi távirat jelenti lokanikus rövidvéggel:

Briand, Sembat és Gallieni most Páris urai.

Ennek így kellett történni. Már amikor a franciák első veresége nyilvánvaló lett, már a figyelmes szemlélő észrevehette a Párisból ritkán jövő táviratokból Briand Arisztid-nek minden idők legnyughatatlanabb demagógiájának sahkuzásait. Most már nyilvánvaló, hogy készíti elő az ember azt a csinyt, amely a világtörténelem legnagyobbjának ígérkezik.

Amikor a kormány Bordeaux-ba menekült, a ravasz, előrelátó Briand Párisban maradt. Kivitte, hogy őt delegálták a kormány párisi képviselőjének. Ezzel bizonyos mértékben felszabadította magát Poincaré-nak és társainak veszélyes felelősége alól, legalább is a párisi nép szemében. Poincaré legbefolyásosabb minisztere tehát Párisban maradt a saját szakálára csinál politikát „a köztársaság első embere ellen”, aki talán már a legközelebbi időben az az ember lesz, akit sok joggal fognak vádolni azért a szerencsétlenségért, amely Franciaországra zúdult. Akkor majd Briand, mint egy új Danton, boszuállóként lép majd fel a Franciaország letiport nagyságáért Poincaré fejét fogja követelni.

Ki tehát tulajdonképpen ez az Arisztid Briand? Tulajdonképpen kis vidéki prókátor volt Nantes-ban, két évtized előtt jött Párisba, miután valami nő-affér miatt eddigi működésének helyét el kellett hagynia. Nantes-ban míg a szociálista párt legszélsőbb árnyalatához tartozott. Kimélet és meggondolás nélkül támadott meg mindenkit, demagóg volt, skrupulózis nélkül, a ki nem válogatott az eszközökben. Előbb az általános sztrájkot prédikálta, még a szociálisták sem volt neki

tüzértábornokot, a XIV. tartalékhadtest eddigi parancsnokát tábornokát rendelkezési állományba helyezték és helyébe *Stein* főhadiszállás mestert nevezték ki a XIV. tartalékhadtest parancsnokává. *Kirchbach* gróf megsebesült gyalogsági tábornok helyébe *Eben* gyalogsági tábornokot nevezték ki a X. hadtest parancsnokká tábornokává. (M. T. I.)

A helyzet változatlan.

Berlin szeptember 17. A nagy főhadiszállás hivatalosan jelenti: A helyzet a nyugati harctéren tegnap óta változatlan. A harc vonal egyes helyein a francia csapatok támadásai tizenötödikéről éjjelről és a tizenhatodikai nap folyamán vissza lettek utasítva. A németek ellentámadásai sikeresek voltak. (M. T. I.)

Megsebesült a német császár sógora.

Berlin: Frigyes hesseni herceg, a császár sógora felső lábszárán súlyos lösebet szenvedett

Az angolok veszteségei.

Páris. A Temps közli, hogy a legutóbbi harcokban tizenötezer halottja és sebesültje van az angoloknak.

London. A parlament elhatározta, hogy a nyugatindiai expedíciós hadsereg költségeit india viselje.

elég radikális. Aztán már olosóbban adta, a szociálisták mellett küzdött, a Millerand eset után beült a miniszteri vörös fauteuilleba s aztán dragonyosokat küldött a sztrájkolók, a volt elvtársai ellen. Aztán politikailag mind-egyre sünyedt, míg végre Poincaré és a cár reakciójának karjai közé vetette magát.

Marcel Sembat és Gallieni tábornok az ő vezérkarához tartoznak. Sembat gazdag és független royalista, aki már tizenöt éve a praktikus parlamenti szociálistákban látja mulatságát. Úgyes publicista is, népszerű és megtámadhatatlan, mert nagyon gazdag és mert csak most, a legvégső esetben adta magát miniszterségre. Az ő feladata, hogy a szociálistákat kiengesztelje, hogy elfelejttesse velük Briand árulását. A másik Gallieni, aki Madagaszkáron a benszülöttek közt mint egy hóhérlégény őrzöngött. Rá, akit Briand szemelt ki, nagy feladatok várnak. Végső esetben azok, amelyekre Gallifet tábornok vállalkozott, a „vörös generális”, aki 1871-ben mint a halál angyala pusztított Párisban s honfitársainak százezreit kartácsoltatta le. Ezek máról kezdve Páris urai.

Az olasz semlegesség határa.

Róma. Az olasz kormány tegnap hivatalos kommunikét adott ki, melyben minden közösséget megtagad a Popolo Romano cikkével, mely azt fejtegeti, hogy Olaszország végsőkéig megtartja semlegességét. A kormány csak annyit mondott, hogy Olaszország addig marad semleges, amíg ez érdekeit nem veszélyezteti.

Chaillaux megsebesült.

Budapest. A konstantinápolyi iktám-írja, hogy Chaillaux, a volt francia pénzügyminiszter megsebesült a Páris alatti csatákban. (Pol. Hir.)

Amerikában a béketörvények főadata.

Berlin, szeptember 17. Newyorkból jelentik: Wilson elnök augusztus 18-án beszédet mondott, melyben hangoztatta a szigorú semlegesség szükségességét. Valamennyi hadviselővel szemben pártatlannak, őszintének és barátságosnak kell lennünk. Az amerikaiak sok nőtől származnak. Egyetlen hadviselő állam iránt sem szabad rokonszenvennek megnyilvánulnia. Amerikának nem szabad magát szenvedélyektől vezéreltetnie. Nem szabad ellenséges táborokba szétessenünk, nagy békenemzet kell hogy maradjunk, amely alkalmas arra, hogy pártatlannal közvetítsen és béketanácsokat adhasson.

Berlin, szeptember 17. Az Amerikával való szikratávirati érintkezés immár kielégítően működik. Ily módon már el lehetett táviratozni a német győzelmi híreket, melyek alaposan ellensúlyozzák az angol nagykövet által az ottani újságokhoz juttatott angol győzelmekről szóló hazugságokat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Jótékonykélú hangverseny. A jelenleg Aradon tartózkodó két aradi művész Vas Sándor és *Telmányi* Emil a háborús időkre való tekintettel elhatározták, hogy tehetségükhöz mérten ők is hozzájárulnak a közadakozáshoz. Evégből szeptember 27-én vasárnap este 8 órakor a kulturpalota nagytermében *Vásárhelyi* Janka elnöksége alatt álló aradi Vörös Kereszt Egyesület céljaira hangversenyt rendeznek népszerű helyárrakkal. A jegyeket hétfőtől kezdve Scherhag Ernő ur üzletében (Andrássy-tér) lehet váltani. Jegyárak: 4, 3, 2, 1.50 és 1 korona, diák állóhely az orkélyen 50 fillér.

* Az anya szeme. (Társadalmi dráma az Urániában.) A színház tegnapi bemutatója meghozta a várt sikert. Nem is lehetett kétséges, hogy akkor, amikor a szerző a meleg családi tűzhely mélyéből hozza elő témáját, akkor annak megindítóan szép jelenetei megragadják a közönséget. A tegnapi előadás is körülövezve a meleg családi szeretet érzésével, az emberi lélek magasztos érzéseinek egész sorozatával, egy olyan cselekményt hoz színre, amely mindenkit érdekel és amely mindenkinek érdekes. A közönség szívesen fogadta a mai időkben olyan kiválóan fontos és nagy szerepet játszó érzéseknek szimbólumait és meleg elismeréssel jutalmazta ezt az igazán kiváló munkát. S mikor a dráma végeztével elültek az igaz, mély érzésből fakadó sóhajok, mintegy üdítő szigetként szolgált a vigjátékoknak kedves sorozata, melyek mindegyike egy új zsánerű, de kedves és szeretetreméltó témával kacagialta meg a közönséget.

* Amerikai vasúti dráma az Apollóban. Pénteki új műsorán rendkívül érdekes filmet mutat be az Apolló színház. Az új képek között van „A táviró mint életmentő” című amerikai vasúti dráma, amely az amerikai filmek minden érdekességét és mestéri technikáját központosítja magában. Ideizgató jelenetek kergetik egymást a filmen s a lebilincselő cselekmény kialakulása valósággal fogva tartja a nézőt. Ez a nagyszerű film az amerikai filmek közül is kiemelkedik. A pénteki új műsoron van még „Az árvíz” című látványos dráma is, amely szintén a filmprodukció legesodásabb alkotásai közé tartozik.

* „Shylock, a krakkói bankár” közkiadásra legközelebb az Urániában.

H I R E K. — LEGUJABB.

Erkezett éjjel fél 3 órakor.

(Táviroda-cenzurálva.)

Berlin. Megegyezés létesült az angol, francia és orosz kormányokkal a hadifogoly listák kicserélésére.

Pétervár. Miklós cár Albert belga királyt, Sándor szerb trónörököszt a Szent György rend lovagjává kinevezte. A rendet haditettekért adományozzák.

Páris. Sarry Sur Marneban egy sebesült szállító vonat a vasúti hidon áthaladt, amely robbanástól megsérült, több kocsi vízbe zuhant. Sebesültek nagy részét megmentették.

Bordeaux. Delcassé külügyminisztert a nép az utcán követel megdobálta. Delcassé nyakán megsérült. Minisztereket több század katonaság gépfegyverekkel őrzi. Poincaré elnök csak öt nap múlva mert Bordeauxban az utcára kimenni.

Rotterdam: Holland lapok jelentik: Kanada részéről Angliának felajánlott segélycsapatok első része Londonba megérkezett.

— Az első sebesültek vidéken. Tegnap este a tíz órai villamossal egy, az északi harcok terén megsebesült honvédtizedes bicegő lábával, felkötött karral, bopólyált orral érkezett Győrökre. *Tabajdy Gyula* községi jegyző a kötésekkel ellátott katonát az általa a sebesültek részére felajánlott lakására vitte és gondozás, ápolás alá vette. A sebesült honvédtizedes a községi jegyzőnek megsebesüléséről azt mondja, hogy Oroszországban egy nagy erdő közepén vonultak előre, mikor hirtelen a fák mögül a kocsatok muskulóvessékkel fogadták. Ok is tüzeltek és tüzelés közben négy orosz golyó érte a tizedest. Egy golyó az arcán az orrát érte, kettő a lábába, a negyedik a balkarjába furdott. A sebesült családja Pálosra megy s ott várja be felgyógyulását, hogy ismét visszatérjen a harcra. — Nagylakra, ahol husz ágyas kórházat rendeztek be, szombaton érkeztek az első sebesültek. Tizenöt fedett kocsit szállította be őket a négy kilométerre fekvő faluba, ahol a kórházzá alakult óvoda előtt zuhogó esőben nagy tömeg várta a katonákat. A kórházban vetett fehér ágy, kikészített fehérnemű várta a sebesülteket, akik, miután az orvosi vizsgálaton átesetek, nemsokára hozzáfoghattak a kitűnő vacsora elfogyasztásához. Vacsora után a nagylaki hölgyek finom cigarettákkal és szivarokkal kínálták meg őket. — Az ujaradi vöröskereszt fiókegyelet választmánya már a mozgósítás első napjaiban elhatározta, hogy ápolónői tanfolyamot rendez s a záróban 40--50 sebesült harcos részére kisegítő kórházat létesít. Miután a Központi Vörös-Kereszt egyesület, kiküldöttje s a katonai hatóság a kisegítő kórház berendezését kifogástalannak találták, a mai napon 41 sebesültet küldtek Ujaradra, kiket *Holec Antal* dr. községi orvos és a kiképzett jószívű ápolónők — köztük *Noposa Elek* né báróné és *Pallavicini Alfréd* né úrgrófné is — a leg gondosabb ápolásban részesítik. — Opécska község legutóbbi képviselőtestületi ülésén *Momák Flóris* főjegyző indítványára elhatározta, hogy anyagi erejéhez képest a pusztá alából: *Urban Iván* báró főispán ur kezébe 1000 koronát utalványoz ki s felkéri, hogy legjobb belátása szerint hadi célra oda juttassa, ahol a nemzeti követelménynek erre legnagyobb szükség van. Ugyancsak 1000 koronát utalványozott ki a község egy 20 ágyas kisegítő kórház alapja javára és azt számadási kötelezettség mellett a kórház vezető bizottság rendelkezésére bocsátja. Egyben kimondta a képviselőtestület, hogy tekintettel a kivételes állapotra jelen határozatot a törvényhatósági bizottság által leendő jóváhagyás reményében már most végrehajthatja s illetve a községi előljárósságot ennek végrehajtására utasítja, úgy, hogy a határozat csak birtokon kívül telebbeszűtő meg.

— **Adományok a sebesült katonáknak.** Az aradi Vörös Kereszt üdítő-állomásának újabb a következő adományok érkeztek: özv. *Palics Mártonné* 80 drb. tojás, *Winter Sárika* 1 doboz sütemény, 100 drb. cigaretta, 3 üveg befőtt, *Pál Gyuláné* fél kg. kávé, 1 doboz kakaó, 2 doboz kávépótlék, 1 kis doboz tea, *Prigl Irén* 500 drb. cigaretta, *Thomka Pál* 80 korona, *Lukács Gézá* né 50 drb. evőedény a kórház részére, *Kohn Mórné* 25 liter bor, 5 kis párná, 10 huzat és fehérnemű, gróf *Potocky-uradalom* 6 zsák alma. Ezen adakozóknak hálás köszönetet mond és a további adakozásokat kéri a Vörös Kereszt egyesület nevében *Hermann Gyuláné*, *Andrássy-tér 14. I. emelet.*

— **Ingyen borotválják Aradon a sebesülteket.** Az Aradi Borbély és Podrázsmesterek Szövetsége szerda esti ülésében egyhangúlag és hazafias áldozatkészséggel határozta el, hogy ezentul segédjeikkel és tanulóikkal együtt minden vasárnap és ünnepnap délután 3-tól 5 óráig az aradi kórházakban elhelyezett sebesült katonákat díjtalanul megborotválják és megnyírják. Egyben köriratban felhívja tagjait, hogy a lehetőség szerint köznapokon is áldozzanak erre a nemes ügyre körülményeik szerint több-kevesebb időt. A katonai térparancsnokság és a Vörös Kereszt engedélye után már vasárnap, szeptember 20-án délután 3 órakor az állami tanítóképző intézetbe gyűnnek össze mindazok a mesterek, segédek és tanulók, akik e hazafias kötelességüket önzetlenül óhajtják gyakorolni. Ezeket a kórházi főparancsnokság fogja majd az egyes kórházakhoz a munkára beosztani.

— **Jótekonycélú football-mérkőzés.** Abban a mély áldozatkészségtől áthatott munkában, amely az egész ország jótekonyszevit szólaltatja, részt kérnek a hazai sportegyesületek is. A közönség kedvenc játékát, a footballt használják fel arra, hogy a háborúval kapcsolatos jótekonycélokra áldozhasanak. Ennek a célnak szolgálatában fog állani ez a mérkőzés, mely az AAK. sporttelepén fog műtésre kerülni. A múltban oly nagy sikereket aratott AAK. fog mérkőzni Arad jónévi munkácsapatával az AMTE-val. A két csapat találkozására nemcsak sportbeli értéket fog képviselni, hanem előreláthatólag a jótekonycélú is számottevő szolgálatot fog tenni.

— **Adományok.** A bevonultak itthon maradt családja részére a polgármesteri hivatalban a következő adományok folytak be: Aradi szociáldemokrata-párt gyűjtése: 39 korona 41 fillér, *Gyulai József* főnecceg szanatórium betegneinek gyűjtése (*Lichtig Jenő* ravatalára szánt koszoru megváltása) 35 korona, *Reich B. Károly* 40 korona, *Kabdeb János* dr. 50 korona, *dr. Graur Viktor* né 20 kor., *Frits Lajos* 10 korona, *Izraelita Nőegylet* népkönyhája 300 korona. Ekszert adtak: *Lanback Gyula* 1 gyűrű, *Prolich István* 2 gyűrű, *Henny Feren* né 2 gyűrű, 1 függő, *Mayer Ilona* 2 gyűrű, *dr. Issenkutz Lászlóné* 2 aranykarcsatt, özv. *Radványi Emil* né ezüst kanalak, női aranyóra, arany inggombok, aranygyűrűk, *Kron M* édi aranylánc, *Kron Joli* aranylánc, *Kron Lipóné* aranygyűrű és aranytörédek, *A. B.*, ezüst karcsatt *Kloch Irén* 2 gyűrű, *B. M.* aranylánc *X. Y.* aranyfüggő, *R. S.* 1 gyűrű aranyból, özv. *Vanitsek Feren* né 1 aranygyűrű, *Hoffmann Károlyné* 1 aranykereszt és 1 aranygyűrű, *Kies János* 1 aranygyűrű, *Szűcs Imréné* 1 aranygyűrű, *Ghyosy László* 1 aranygyűrű, *Schelly Mátyásné* 2 gyűrű, *Spolarics Ilona* 1 gyűrű, *Fejér Gyula* 1 gyűrű.

— **Az Acsev. igazgatósága közli,** hogy árutörődés miatt az üzleti szabályzat alapján a kereskedelemügyi miniszter engedélyével, az Aradi és Osanádi Egyesült Vasutak kezelésé alatt álló Alföldi Első Gazdasági Vasut összes vonalain szeptember 25-étől kezdődőleg, visszavonásig, a kocsik ki- és berakási idejét reggel 8 órától este 6 óráig terjedő időközben egyhuzamban számítandó 6 nappali órára le szállítja.

— **Hősi halál.** Gyuláról jelentik: *Ambrus Jenő* békésmegyei alispán tüzérhadapród őrmester fia, megyei aljegyző a rohatyni csatában elesett.

* **A Vöröskereszt.** (Az Apolló-színház aktuális filmje.) Hadseregünk kiegészítő intézménye, a Vöröskereszt egyesület szintén nagy apparátussal készült fel a hadjáratra, amelyben fontos hivatás vár rá. Sok érdekes mozifelvételt készítettek a Vöröskereszt háborús felkészüléséről s azokat pénteken és szombaton megtekintheti a publikum az Apollóban az új műsorral együtt.

* Felhívjuk a közönség figyelmét *Kerpel Izsó* 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Kis történetek a nagy háborúból.

az Aradi Közlöny-tudósítójától

Arad, szeptember 17.

Katonáinknak szigorúan megtiltották feljebbvalóik a zsákmányolást. Nem szabad semmit sem ingyen elvinni. Ezt a parancsot kapta meg még a privadiner is.

Egy orosz falun keresztül haladva a századot vezető tiszt elé visznek a katonáink két hizott malacot.

— Megfizették? — ez az első szava a hadnagynak.

— Meg, hadnagy ur!

— Kinek?

— Nem volt ott senki, hát ott hagytuk a pénzét a házban.

— No és mennyit fizettek érte?

— Jelentem alásan hadnagy ur, egyért-egyért négy krajoárt.

Orosz foglyokat kapott egy dunamolléki község. Valami negyven darabot. Lett nagy gondja a falu előljáróságának. Hogy őrizték őket? Nappal még csak nyitva a falu szeme, de hátha éjjel megszöknek.

Sok tanácskozás után végre rájöttek a módjára. A foglyokat egy oszárban helyezték el és éjszakára elszedték ruhájukat, csak pokróccal látták el őket. Így aztán nyugodtan hajtotta álomra fejét a falu, mert, hogy is szöknének meg foglyaik pórén.

Táborban pihen az ezred. Jól esik a kevés nyugalom, alaposan rászolgáltak. Békésen elnyújtózva, vidám pipaszó mellett beszélgetnek a nagy eseményekről, mikor közöttük terem egy trón legény.

— Most jöttem odaáról — mutatott az oroszok felé.

Nem hiszik neki. Elmondja, hogy felvett egy orosz katonaruhát s úgy sétált át az ellenséghez. Tud oroszul, szóba állott egy-két kocsakkal s az egyikőtől el is kért egy speciál kártyát. Mutatja is a térképet.

Még most sem hisznek neki.

— Találtad — vágja rá az egyik baka, a többiek pedig ugratják, hogy hozzon újabb bizonyítékot.

— A trón egy ideig türi, de aztán felugrik:

— Jól van — szól s már nyargal is a szemük előtt.

Egész meglepedeztek már az esetről, mikor ismét oda toppan a trón.

— Nesztek. Itt a bizonyíték. — Azzal ledob a földre egy orosz puskát, töltényeket, zsebéből pedig egymásután szedte elő az apróságokat. Be sem várta jársai csodálkozását, ment jelentést tenni a századosnak a látottakról s éjjel még egy sikeres támadást eredményezett a vakmerő trón kitűnő kémkedése.

— **Vöröskereszt levelezőlapok.** A Vöröskereszt Egyetel dunaparti betegnyugvó állomása jótékonyosul levelezőlapokat árusított Budapesten egy hónap óta. Ez a nemes akciója a legfényesebb eredménnyel járt, amennyiben a levelezőlapok árából tartja fenn a dunaparti betegnyugvó állomását, amely jelenleg is telve van sebesültekkel. A vidéken is oly nagyarányú érdeklődés mutatkozott, hogy a levelezőlapterjesztő iroda kénytelen a lapok utján az érdeklődőkkel az alábbiakat tudatni: A művészi levelezőlapok ára darabonként 20 fillér, egyesületünk hivatalos pecsétjével van ellátva és egyesületünk által lett kibocsátva. A kivitel módjánál és a levelezőlapok csekély áránál fogva szorény akciónk semmiféle megyei, vagy helyi jótékonyági szervezetet nem érint. Az egyesület felkéri a hivatalok, testületek, iskolák vezetőit, üzletek tulajdonosait és magánosokat, hogy támogassák sebesültjeinket azzal, hogy minél szélesebb régiókban terjesszék levelezőlapjainkat, melynek bővítése a sebesültek javára fordíthatik. A levelezőlap terjesztő iroda bárkinek küld levelezőlapot, aki eladásra eziránt az irodához fordul: A Vöröskereszt Egyetel betegnyugvó állomásának levelezőlap osztálya, Budapest, VIII., József-körút 34., III. 8.

— **A legérdekesebb menekültek** című cikkünkben ma megemlítettük, hogy a megyei kórház orvosi kara milyen munkásságot fejt ki a sebesültek gyógyítása körül. Az orvosok nevei között nyomdai hibából dr. László is szerepelt, holott a kórházban ilyen nevű orvos nem is működik, az orvostársai munkájában derekasán részt vevő fiatal orvos neve dr. László.

— **A szülők az iskola-beiratás** alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Aruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhetők. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, eszernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkben. 1989

— **Az összes aradi iskolákban** használt iskolakönyvek újak és használtak legjobban beszerezhetők Ingusz I. és fia cégnél Weitzer János-utca. A polgári fiú- és lányiskolákban előírt új és használt könyvek, a **Ferenc-téren Ingusz I. és fia cég** alatt létesített fióküzletünkben is beszerezhetők. Az iskola főbejárata mellett balra. 4943

— **Uj és használt iskolakönyvek** Kerpel könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta állapotú használtak félárban.

— **Nyomatvány-rendelők b. figyelmébe!** Nyomatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizléesebbéig mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Az Aradi Közlöny

— dacára, hogy a háboru alatt a telefon és a táviró forgalom megoan bénitva es így a hírányag beszerzése háromszor annyiba kerül, mint rendes körülmények között, továbbá a lap előállításához szükséges papír, festék, olaj, stb. megrágult —

a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szöveg-részének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

nem kimélve a nagy anyagi áldozatot,

napról-napra himerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére hiterjedő híreket közöl.

Amidőn t. olvasóinkat arra kérjük, hogy lapunkat ismerőseik körében továbbra is terjesszék, egyidejűleg ama t. előfizetőinket, akik az előfizetési határidőt, dacára felszólításunknak, eddig nem hűdötték be, felkerjük hogy ezen összeget beküldjen, az előfizetést pedig megújítani szíveskedjenek.

ISKOLAKÖNYVEK

FOGYMNASIUM
ALL. FOREALISK.
KERESKEDELM
NOI KERESKED.
POLGÁRI LEANY
POLGARI FIU
TANITOKÉPZO, stb.

használt, tiszta példányok félárban kaphatók

Décsi Géza

könyv- és papír-üzletében, Forray utca.
Városi és megyei telefon 902.

Hölgyek figyelmébe!

Női- és gyermek-

harisnyákat

köztetni, fejelni legjobban anyagból jutányosan és gyorsan lehet.

4550

Braun Ignácné

harisnyakötődéjében

Arad, Weitzer János-u. 15. alatt.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon pereben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs-hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

A szépségápolás titka a használandó szépiítő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Minckettő kipróbált jó hatásu készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona

Színes arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatásu

Kapható:

1245

Rozsnyay Mátyas gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

701

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedőse

Aradon.

Aradon.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Me'ogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

22711—1914. kih.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon 1914. év július hó 25-én egy darab jegytelen pejszörű herélt ló elfogatott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 25. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Rendőrkapitányság.

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vagononkinti vételnél **Körösvölgyi Pál-karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651.**

Uj mészáros és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására adom, hogy Tököly Imre-utca 5. számú házban higienia tisztaságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a legjobb minőségű husok kaphatók pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szives pártfogást kér:

Gyurkovits József.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Éles Arminnál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes — „ 36 „

Női

fehér és színes

kalap kiállítás

minden ünnepe- és vasárnap esti 9 óráig a Fehér-Kereszttel szemben, rendkívüli olcsó árak.

Férfi kemény- és puha- kalapok nagy raktára

Kalap tisztítást, festést és alakítást a legújabb modellek után olcsón elvállalom.

Első Aradi Villanyerőre berendezett kalapgyártás nagyban és kioszinyben.

Tisztelettel 4887

Bittenbinder Konrad,
Arad, Deák Ferencz-u. 42.
„Fehér Kereszttel szemben.“

Apró hirdetések

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev.-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elér — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszt.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Vessék
uraktól levett, férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

Legjobb lugmentes
arc- és késmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készül, lugmentes, a legfinyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Böder és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyányu. 1224

Eladó
kötöny minőségű fajokból álló féregmentes kézzel szedtet asztali csemegé téli alma, I. rendű 30 korona, II. rendű 16 korona. Rétesnek 24 korona métermázsája ab vasúti állomás itt. Ajánlatot kér Uradalni kertészet Soborsin Arad megye. 5014

Legfinomabb
szepességű málna-szörp kilónként 2 kor., úveg 20 fill. Citrom-szörp kilónként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp kilónként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Kérelem.
Azon fegyvertulajdonosoknt, kiknek volna 6/35. Browning-golyója, (mert üzletekben eszőszerint kapni nem lehet) kérem, lennének szivesek, bármennyit is, pénzért átadni Berta Testvérek üzletébe, hogy o.t azt átvehessem. Egy hadba vonuló Zászlós. 5022

Mindenki olyan öreg,
aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerator, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy úveg ára 2 korona. Földes gyógyszer-tára, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában: 1224

Eszerjőfi
gyomor elixir. Emésztési zavarok, étvágytalanság, lefagyás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (giliszták) béibacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon, Deák Ferenc-utca. 1508

Kalmár József

villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja
költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos főzödényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.
22377—1914. kih.

Mi detmény.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1914. évi szeptember hó 13-án egy darab 6 éves sötét pej kanca h. b. c. 108. bal lába keselylő bitangóságban elfogott. A tulajdonos folyó évi szeptember hó 22. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát bebizonyíthatja. Ha a tulajdonos jogát bebizonyítani nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Rendőrkapitányság.

Új és használt
Iskolakönyvek!
Írószerek!
Füzetek!
Táskák!

nagy választékban kaphatók
Jámbor Antal
könyv és papírüzletében
Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)
Telefonszám 1022.

110—1914. biz. sz.

Mi detmény.

A magyar Királyi Bűnyminis-terium 6385—1914. évi. számú rendeletével a sebesült katonáknak szesz italok és nyers gyümölcsök ajándékozását betiltotta. A sebesült katonák egészségének megóvása érdekében figyelmetlen a város közönségét, hogy nyers gyümölcsöt és szesz italokat a hazatérő sebesült, valamint az átutazó katonáknak ne adományozzanak, a kórházakba ne vigyenek, mert az ily adományok visszautasítva lesznek.
Arad, 1914. szeptember 9.
Green
10kapitány.

Menetrend.

Ervényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:
Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt 11:42
Személyvonat este 9:39
Személyvonat reggel 5:00

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsvonat délben 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45
Személyvonat délben 12:30

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30
Személyvonat délihen 1:35

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 8:31
Személyvonat reggel 5:57
Személyvonat este 9:03

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
Személyvonat reggel 6:49
Személyvonat délben 1:35
Személyvonat délután 5:56
Személyvonat reggel 4:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat reggel 6:00
Személyvonat délelőtt 10:10
Személyvonat délután 4:40
Személyvonat este 7:52

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, úde levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egósságes marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzáratnak és így fertőzés allg történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagnak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrészt megelőzték, mert ezek víznélkü képződik ami a kolera, tífusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelepeivé változhat. 1121
Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfacskendők. Patent borszivattyuk. Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél
Arad, Rákóczi-utca 27
(Egy tanonc felvétetik.) Permetező javítások elfogadtatnak.

OKTATÁS.

Polgári,
gimnáziumi és reáliskolai magántanulók, valamint nyilv. iskolába járó rendszeres tanulók felvételnek az Iar. fiuinternátusban (Arad, Caorin Aron-u. 1. sz.) ahol a gyermekek szigorú felügyelet és gondos nevelés mellett, sikerrel végzethetik osztályaikat. 5003

Fiatalember
román nyelv tanulásához megfelelő erőt keres, jutányos feltételek mellett. Ajánlatokat „Román nyelv” jelűge alatt a kiadóhivatal továbbít. 5028

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott szoba
külön lépcsőhási bejárattal, villany világítással, szonnál kiadó. Vörösmarty-utca 3., házmaster-tél. 5019

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu
mószáros- és hentes-üzlet, beruholás miatt november elsejére átadó. Bővebbet Nagyvárad ut 10. szám alatt. 4984

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal, képzett építőmester
a házhoz ajánlkozik. Ajánlatokat „L. T.” alatt főposta restante. 5018

ALKALMAZÁST NYER.

Mindenes,
feltétlenül tisztességes és szorgalmas, azonnalra kerestetik kislágu családhoz. Bővebbet Petőfi-utca 10., a házmaster-nél. 5021